

Nodod ielu tautas lietošanā

Foto - E. Gabranovs

“Ieripo Viļakā”. Aptaujātie Viļakas ļaudis bija vienisprāt, ka galvenās ielas remontu gaidījuši vairākus gadus.

Edgars Gabranovs

Aizvadītajā sestdienā Viļakā svinīgi atklāja renovēto ceļa posmu, klātesot Kurmim, Žurkai un pilsētas Ezim. Jāsecina, ka “Pieņemšanas-nodošanas” akta parakstīšana iekavējās, jo Kurmis ar Žurku pavēstīja dažus iebildumus... Tiesa, Ezis jeb novada vadītājs Sergejs Maksimovs bija pārliecināts, pavēstot, ka jebkura lieta ir risināma.

Pazemes valstības pārvaldniece Žurka secināja, ka ceļš ir skaists un līdzens, bet...: “Priecājos, ka man tagad ir divi privātie baseini. Notekūdeņi līst manā viesistabā, kas atrodas uz Abrenes un Balvu ielas. Ko darīt?” Ezis neapjuka, paskaidrojot, ka vajadzīga hidroizolācija. Ari Kurmja pretenzijas, ka agrāk pa taisno varējis izlist gan trotuāros, gan ceļos pa dažādiem caurumiem ārā, turklāt šobrīd pamatīgi traucē sablīvēti pamati, Ezis apsmaidīja: “Kurmja kungs, jābūt, kā jebkurai jaunietim, neatlaidīgam. Vajag trenēties, trenēties un vēlreiz trenēties.” Žurka un Kurmis Ezim piekrita, aicinot klātesošos novērtēt ceļa līdzenumu un doties izbraucienā “Ieripo Viļakā”.

Pirms svinīgās ceremonijas sastaptais Ivars Kuprišs atzina, ka ir Viļakas patriots, jo šeit ir mācījies, šeit strādā, piebilstot, ka “problēmu līdz šim nav bijis.” Tautjāts, kā vērtē iecerēto administratīvi teritoriālo reformu, I.Kuprišs sprieda, ka pārmaiņām jābūt. Savukārt runājot par Covid-19, kas konstatēts Viļakā, viņš bija lakonisks: “Veselība ir katra paša rokās. Disciplīnai ir jābūt!” Ari Normunds Orlovs sevi uzskata par Viļakas patriotu: “Man patīk Viļaka. Šeit ir ļoti radoša atmosfēra, tāpēc milu šo pilsētu. Novēlu līdzcīvēkiem sevi attīstīt, virzīt vairāk uz izaugsmi. Cilvēki ir mūsu vērtība un, lai šī izaugsme cilvēkos padara mūsu pilsētu vēl jaukāku un foršāku. Jā, valdība ir nolēmusi Viļakas novadu pievienot Balvu novadam. Nevaru apgalvot, vai tas ir labs, vai slikts lēmums. Protams, kaut ko mēs zaudēsim.

Andris Zelčs uz galvenās - Viļakas ielas - atklāšanu ieradās kopā ar ģimeni. Viņš neslēpa, ka noskaņojums ir ļoti pozitīvs: “Tiesa, man nedaudz pietrūkst veclaicīguma, piemēram, bruģis varēja palikt nelielos posmos, kā ātruma vaļņi.” Savukārt Dzintars Dvinskis, vērojot ceļa atklāšanu, uzsvēra, ka šis ir sen gaidīts notikums: “Ielas sakārtotas. Gribētos, lai ir vairāk cilvēku, kas šīs ērtības izmanto.”

* Turpinājums 2.lpp.

Īsziņas

Nākamajā
Padugumā

● “Vai tā rikojas atbildīgs
saimnieks?”
Par Začu kapu apsaimniekošanu

● “Troks voi nu Rogovkys!”
Izdarīga saimniece lauku sētā

Seminārs uzņēmējiem

11.augustā no plkst.10.00 līdz 15.00 Ziemeļlatgales biznesa un tūrisma centra konferenču zālē (Vidzemes ielā 2B, Balvos) ikviens interesents aicināts uz semināru “E-komercijas tirdzniecības platformas” esošajiem un topošajiem Ziemeļlatgales uzņēmējiem.

Brīvdabas muzeja Gadatirgus norisināsies tiešsaistē

Latviešu tautas lietišķās mākslas darinājumu Gadatirgus pirmo reizi to 50 gadu pastāvēšanas laikā norisināsies tiešsaistē. Vietnē www.egadatirgus.lv Brīvdabas muzeja Gadatirgus dalībnieki – amatnieki un mājrāzotāji – publicēs savus darinājumus, savukārt pircēji no Latvijas un citām valstīm varēs ērti aplūkot piedāvājumu un

sazināties ar meistariem, lai iegādātos izvēlētās preces. Plānots, ka portāls darbību uzsāks augusta vidū.

Aicina uz skrējieni un nūjošanu Balkanos

9.augustā plkst. 12.00 Šķilbēnu pagasta Balkanos notiks tautas skrējiena “Balkanu aplī” 3.kārta un vienlaikus sacensības nūjošanā. Nūjošanā varēs piedalīties tikai pieaugušie.

Lauku labumu tirdziņš Balvos

8.augustā pilsētas parkā Balvos notiks tradicionālais lauku labumu tirdziņš, kurā varēs iegādāties dažādus lauku labumus un amatniecības izstrādājumus no zemniekiem, mājrāzotājiem un amatniekiem.

Vārds redaktoram

Edgars Gabranovs

Nesen notikušajos Balvu svētkos pie pilsētas parka klātesošos iepriecināja moto šovs. Kad skaļruni atskanēja atgādinājums par distancēšanās ievērošanas nepieciešamību, atskanēja smieklu vilnis. Kā nu ne, ja skatītāji stāvēja blakus plecu pie pleca. Daudzreiz intervijās nākas uz klausīt cilvēku viedokļus par Covid-19: "Apnicis. Neticam. Muļķības. Tautas baidīšana." Kāda inteligenta sieviete no kaimiņnovada pavēstīja, ka visticamāk, viņasprāt, mirušos reģistrē kā Covid-19 sirgušos: "Nomirst pavecāka tante, un ieraksta, ka nāves cēlonis ir vīruss. Kāpēc? Lai saņemtu finansējumu."

Jāpiekrit Viļakas novada vadītājam Sergejam Maksimovam, kurš pēc inficētā atklāšanas Viļakas novadā uzsvēra, ka iedzīvotāji zaudē bijību: "Bučoņas, čupoņas." Spriežot par šo tēmu, derētu atcerēties sen zināmus vārdus: "Sargi sevi, un Dievs tevi sargās." Ko vēl piebilst? Franču rakstnieks un filozofs savulaik teica, ka daudz kļūdu rodas no patiesības, ko pārāk ekspluatē. Acimredzot mēs esam noguruši no brīdinājumiem, ierobežojumiem un norādījumiem. Tiesa, tas mums nedod tiesības izturēties vieglprātīgi attiecībā uz sevi un līdzcilvēkiem. Jā, mēs varam un mums vajag pasmaidīt, pajokot, tomēr neaizmirstot kādu amerikāņu sakāmvārdu: "Velns nekad nenokāvē autobusu." Nesen kāds paziņa pajokoja, ka koronavīruss ceļo vairāk nekā viņš. "Lai!" nospriedu sevī. Nekur nav tik labi kā mājās...

Latvijā

Atrasts partizānu bunkurs. Mežā pie Rendas atrasts partizānu bunkurs, informē Nacionālās pretošanās kustības muzejā. Bunkurā vairākus gadus dzīvoja mežabrāļu vienība "Kanādas pieciņi", kas tuvējā apkārtnē bija pazīstami ar īpašu neiecietību pret čekistiem. Tajā atrastas daudzas vēstures liecības, kas tagad papildina muzeja krājumus.

Aglonas svētkos šogad nebūs atļauta ielu tirdzniecība. Vissvētākās Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas svētkos augustā Aglonas bazilikā nebūs atļauta ielu tirdzniecība, aģentūrai LETA pastāstīja Aglonas novada domes priekšsēdētājs Juris Butēvics (Grāveru pagasta saraksts). Domes vadītājs pēc tikšanās ar Tieslietu ministrijas, Romas katoļu baznīcas un citu iestāžu pārstāvjiem kritiski komentēja baznīcas pārstāvju teikto, ka ir pārdzīvotas arī citas epidēmijas, un pasākumi var notikt. "Mums novadā nav saslimušo (ar Covid-19), un mēs arī negribam," pauda J. Butēvics.

Nenotiks plānotais Stinga koncerts Rīgā. Saistībā ar ierobežojumiem, kas noteikti, lai ierobežotu Covid-19 izplatību, atcelts šī gada 2. oktobrī plānotais britu mūziķa Stinga koncerts "Arēnā Rīga", vēsta pasākuma organizatori. Tie atzīmējuši, ka koncertu tuvākā gada laikā nav iespējams pārcelt. Biļešu īpašniekiem būs iespēja samainīt biļeti 125% vērtībā no biļetes cenas pret kādu citu "Positivus Festivāla koncerti" vai "BDG concerts" rīkoto pasākumu, festivāla "Positivus '21" biļeti vai arī atgriezt biļetes un saņemt atpakaļ naudu.

Nedēļas vidū atgriezīsies vasara. Nedēļa aizsāksies ar lietu, bet nedēļas vidū iestāsies vasarīgi laika apstākļi, prognozē Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs. Darba nedēļas vidū Latvijai no dienvidiem pietuosies anticiklons. Līdz ar ko visā valsts teritorijā iestāsies silts un daļēji mākoņains laiks. Tuvojoties brīvdienām, saglabāsies sauss un saulains laiks, saglabāsies lēns vējš un naktīs gaisa temperatūrā nav gaidāma zemāka par +13...+18, bet dienas laikā gaisa vietām iesils līdz pat +25...+27.

Cietuši deviņi cilvēki. Uz Liepājas-Rucavas šosejas pie pagrieziena uz Jūrmalciemu svētdien, 2. augustā, notikusi autobusa un vieglās automašīnas sadursme. Pēc sākotnējās informācijas, sadursmē cietuši deviņi cilvēki, aģentūru LETA informēja Valsts policijā (VP).

(Ziņas no portāliem www.delfi.lv, www.lsm.lv, www.tvnet.lv, www.leta.lv)

Fotomirkļi

*Sākums 1.lpp.

Šeit ir labi. Viļakas svētku sākšanos skvērā nepacietīgi gaidīja deviņgadīgais Edgars (foto - no kreisās) no Rīgas. Viņš ar mammu sprieda, ka Viļaka ir mainījies – kļuvusi skaistāka. "Cieņojos pie vecvecākiem. Šeit dzīvoju kopš marta un man te ir labi," atklāja pusaudzis.

Netiek ielai pāri. Žurka un Kurmis sprieda, ka pretim skvēram un valdības namam izpalikusi gājēju pāreja. Pazemes pavalstnieki šo problēmu ātri atrisināja (foto).

Turpināsim dzīvot Viļakā! Andris Zelčs Viļakas puses ļaudīm vēlēja būt pozitīviem: "Turpināsim dzīvot Viļakā un nebrauksim nekur projām. Reforma mums ir ļoti sāpīgs jautājums. Būsim pozitīvi, lai arī negaidu no tās neko pozitīvu."

Mil savu pilsētu. Normunds Orlovs (foto no kreisās) neslēpa, ka ir savas pilsētas patriots. Par to Viļakas novada ļaudis ir pārliecinājušies ne reizi vien, jo viņš labprāt uzstājas dažādos pasākumos.

Trio. Žurka, pilsētas Ezis un Kurmis apsprieda dažādus jautājumus, tostarp arī par to, kur atrodas vecais bruģis. "Tas ir aiz liela žoga pie ezera. Kopā ar iedzīvotājiem jāizlemj, kur to varētu uzlikt," sprieda Ezis.

Šogad ieturēs pauzi. Retro motociklu salidojumu organizators Dzintars Dvinskis pastāstīja, ka šogad pasākums Covid-19 dēļ ir atlikts: "Ieturēsīm pauzi, lai nākamgad varētu nākt ar jaunām idejām."

Aicina uz vēsturisko orientēšanos pilsētā. Viļakas Novada muzeja direktore Rīta Gruševa (foto – otrā no kreisās) nešaubās, ka orientēšanās ir lielisks veids, kā iepazīt ne tikai Viļakas vēsturi, bet arī līdz šim nezināmus vai mazāk zināmus faktus. Piemēram, vai kāds zina, ka savulaik Viļakā ražoja limonādi?

Mūzika sirdij. Viens no emocionālākiem mirkļiem pilsētas svētkos bija koncerts "Par katru stundu Dievam pateicos" Viļakas Jēzus Sirds Romas katoļu baznīcā.

Brīvdabas estrādē. Īpašas ovācijas izpelnījās etno mūzikas grupa "Tautumeitas".

Foto - A.Zelčs

Foto - A.Zelčs

Kā vērtējat iespēju pašvaldību vadītājiem un viņu vietniekiem saņemt speciālo pabalstu, kas pielīdzināms izdienas pensijai?

Viedokļi

Nevis priekšsēdētājiem, bet nabadzības risku mazināšanai Latvijā

IVARS PUGA, 13.Saeimas deputāts, "KPV LV" frakcija

Esmu starp tiem Saeimas "KPV LV" frakcijas deputātiem, kuri, atsaucoties uz Valsts kontroles revīzijā atklāto par īpašajiem pabalstiem, iesnieguši Saeimā priekšlikumus likumprojektam "Grozījumi Republikas pilsētas domes un novada domes deputātu

statusa likumā." Šie atbrīvošanas pabalsti, kas būtībā pielīdzināmi izdienas pensijām, tiek piešķirti arī bijušajiem pašvaldību vadītājiem un viņu vietniekiem, kam nav izdevies amatu saglabāt, jo viņi nav atkārtoti ievēlēti kā deputāti. No valsts kontroles pārbaudītās 21 pašvaldības 15 pašvaldībās maksāts šāds pabalsts, tam kopā atvēlot 307 740 eiro.

Galvenā mūsu motivācija šādam likumprojektam ir tāda, ka, atceļot šo pabalstu bijušajiem pašvaldību vadītājiem un viņu vietniekiem, ietaupītos līdzekļi, ko varētu novirzīt sociālajai politikai un nabadzības mazināšanai, ļaujot iekonomēt resursus izmantot efektīvāk un mērķtiecīgāk. Saskaņā ar revidentu aplēsēm, 2018. gadā šo 307 740 eiro pietiktu, lai finansētu garantētā minimālā ienākuma pabalstu vismaz 69 Latvijas pašvaldībās. Pašvaldības sociālajai aizsardzībai ik gadu tērē ap 240 miljoniem eiro, ar kuriem, izmantojot tos mērķtiecīgi, būtu iespējams panākt daudz labākus rezultātus nabadzības risku mazināšanai. Valsts kontrole norādījusi, ka vairākas

pašvaldības no sociālās aizsardzības izdevumiem finansē dažādas politiskās iniciatīvas, arī svētku pabalstus, kā arī šos atbrīvošanas pabalstus bijušajiem pašvaldību vadītājiem un viņu vietniekiem. Taču to mērķis nav sociālo problēmu risināšana. Bijušie vadītāji vai viņu vietnieki tagad ir tiesīgi saņemt divas valsti noteiktās minimālās mēneša darba algas, pamatojoties uz Republikas pilsētas domes un novada domes deputāta statusa likumu, ja pēc 1990.gada 4.maija šī persona bijusi vienas un tās pašas pašvaldības priekšsēdētāja amatā divus sasaukumus pēc kārtas. Šādu pabalstu izvēlas saņemt cilvēki pirmspensijas vecumā – piecus gadus pirms vecuma pensijas sasniegšanas ar nosacījumu, ja pabalsta saņemšanas laikā viņi nav darba ņēmēji vai pašnodarbinātie.

Ja šī pabalsta izmaksas normu neatceļ, tad līdz ar jauno Administratīvi teritoriālo reformu Latvijā pabalsta saņēmēju skaits būtiski palielināsies, pieaugs budžeta slogs, līdz ar to samazinot sociālā aizsardzības budžeta apjomu un arī tā efektīvu izlietojumu.

Fakti

- **Balvu novadā speciālos pabalstus, kas pielīdzināmi izdienas pensijai, saņem septiņi, Viļakas novadā – desmit, Rugāju novadā – divi, Baltinavas novadā – viens cilvēks.**
- **Pabalstu maksā, pamatojoties uz Republikas pilsētas domes un novada domes deputāta statusa likumu. Tas paredz tiesības saņemt ikmēneša pabalstu divu minimālo mēnešalgu apmērā, ja pēc 1990.gada 4.maija persona bijusi vienas un tās pašas pašvaldības priekšsēdētāja amatā divus sasaukumus pēc kārtas. Pabalsts pienākas arī bijušajiem pašvaldību vadītāju vietniekiem, kuri ieņēmuši algotu amatu.**
- **Pašvaldība pabalstu piešķir, pamatojoties uz konkrētās personas iesniegumu. Ja personai vienlaikus ir tiesības uz, piemēram, invaliditātes pensiju, vecuma pensiju vai atlīdzību par darbības zaudējumu, tad izmaksā to pabalsta daļu (starpību), kas pārsniedz minēto maksājumu apmēru.**

Lai atceltu likumu, jābūt graujošam pamatojumam

ALDIS PUŠPURS, bijušais Susāju pagasta padomes priekšsēdētājs

No 1987.gada līdz pat administratīvi teritoriālajai reformai 2009.gadā bez pārtraukuma pildīju Susāju pagasta padomes priekšsēdētāja amata pienākumus. Ņemot to vērā, esmu viens no tiem, kurš saņem speciālo pabalstu, kas pielīdzināms izdienas pensijai. Tas ir divu mēnešalgu apmērā. Atņemot nodokli, mēnesī uz rokas saņemu 622 eiro. Savukārt līdz vispārējai vecuma pensijai man vēl ir trīs gadi. Jāuzsver, ka bijušie pašvaldību

vadītāji nav vienīgi, kuri saņem šādus pabalstus. Latvijā ir ļoti daudz, piemēram, bijušo iekšlietu sistēmas darbinieku, kuri, sasniedzot 50 gadu vecumu, dodas izdienas pensijā. Šim mērķim tiek izmaksātas salīdzinoši lielas naudas summas, kas ir diezgan liels finansiāls slogs. Turklāt ir pagājis tik ilgs laiks, kopš sācis darboties likums par speciālo pabalstu izmaksu, bet tagad Valsts kontrolei, vienkārši runājot, kaut kas nepatīk! Atklāti runājot, es vispār nesaprotu šīs iestādes darbību. Savulaik tās darbinieki bija arī pie manis - Susāju pagasta padomē, sacelot vētru par karjeru izmantošanu, lai gan patiesībā nekā tur nebija. Valsts kontrole labi māk radīt sev labvēlīgu imidžu, ka viņi, lūk, cītīgi strādā un pūlas. Savukārt rezultāta viņu darbībai un skaļajai bļaušanai nav nekāda. Kas attiecas uz partijās "KPV LV" deputātiem, kuri rosina likvidēt šos pabalstus, paskatieties, kādi ir šīs partijas reitingi? Šī iniciatīva ir vienkārši mēģinājums celt partijas popularitāti sabiedrības acīs. Vai tiešām mūsu valsti netrūkst citu problēmu, kuras risināt? Visticamāk, pabalstu tēma tika aktualizēta, lai saceltu troksni un novirzītu uzmanību no kaut kā cita. Tā ir prakse, kura tiek pielietota regulāri, un ne tikai Latvijā.

Vai varētu labprātīgi atteikties no pabalsta,

tādējādi ietaupot līdzekļus? Nē, nebūtu gatavs, un paskaidrošu, kāpēc. Pirmkārt, Valsts kontrole un tie deputāti, kuri nākuši klajā ar iniciatīvu pārtraukt šo pabalstu izmaksu, uz dzīvi skatās no Rīgas skatupunkta. Arī es, dzīvojot Rīgā, atrastu darbu, ja man tāda nebūtu. Savukārt, ko man darīt laukos, ja pārtrauks maksāt speciālo pabalstu? Kur lai atrodu algotu darbu? Tiem, kuri sēž Rīgā, vajadzētu beidzot saprast, ka Latvijā pastāv arī lauki, nevis tikai Rīga un citas dažas lielās pilsētas. Otrkārt, nebija tā, ka Rīgā satikās divi čomi un vienkārši izdomāja izmaksāt šādus pabalstus. Par šo likumu nobalsoja Saeima, savukārt Valsts prezidents to parakstīja. Turklāt iepriekš šo likumu izskatīja juristi. Ja tajā būtu kādas kļūdošas nepilnības, likumu nepieņemtu. Treškārt, protams, man pašam rodas jautājums, vai esmu pelnījis šo pabalstu? Šeit jāuzsver, ka 90.gados, pēc neatkarības atgūšanas, dzīve Latvijā bija krietni grūtāka – daudziem iedzīvotājiem ar iztikšanu bija kā bija, finansiāli situācija bija tālu no vēlamā. Darba apjoma ziņā tie bija grūti laiki arī pašvaldību vadītājiem - kaut vai saistībā ar zemes reformas lietām. Darāmā nūdien netrūka. Speciālo pabalstu nekādā gadījumā negaidīju ar milzīgu nepacietību. Tajā pašā laikā ar to esmu apmierināts, jo,

vēlreiz uzsveru, tas ir nopelnīts ar nebūt ne vieglu darbu. Ļoti labi saprotu sabiedrības daļas viedokli, kuriem nepatīk, ka šādi pabalsti tiek izmaksāti, tomēr uz šo jautājumu jāpaskatās arī no citas puses. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, vēlos uzsvērt, ka nedrīkst būt tā, ka, pie varas atnākot citiem cilvēkiem, viņi nolemj, ka iepriekšējie likumi vairs nav spēkā. Ir jāievēro likumu pēctecība! Pretējā gadījumā varam nonākt pie situācijas, ka jaunievēlētajai varai ienāks prātā mainīt arī likumus, kas attiecas uz Latvijas neatkarību... Tādēļ uzskatu, ka jābūt kaut kādam graujošam pamatojumam, lai atceltu likumu par speciālo pabalstu izmaksu. Cilvēkiem, kuri pašvaldības vadītāja vai vietnieka amatā divus sasaukumus nostrādāja pēc 1990.gada 4.maija, pabalsts jāizmaksā arī turpmāk. Šo likuma normu nedrīkst mainīt. Tas bija grūtākais un atbildīgākais darba laiks. Kas attiecas uz pārējām likuma normām, par to var spriest un, iespējams, veikt grozījumus likumā.

Jāpiebilst, ka pieļauju, un pat zinu, ka bijušajā Balvu rajonā ir cilvēki, kuriem šis speciālais pabalsts ir piešķirts nelikumīgi. Turklāt viņi to joprojām turpina saņemt.

Viedokļus uzklusija M. Sprudzāne un A.Ločmelis

Re, kā!

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā

Lokāla mēroga mākslas plenērs

Glezno Viļakas ielu Baltinavā

No 29.-31.jūlijam Baltinavā notika lokāla mēroga mākslas plenērs, kurā varēja piedalīties visi interesenti, kam bija drosmē ķerties pie audekla un krāsām, un attēlot izvēlēto objektu Viļakas ielā.

Pasākuma idejas autore, baltinaviete Silvija Buklovskā pastāstīja, kā radusies ideja. Faktiski šis plenērs bija turpinājums iepriekšējiem. Pērn Baltinavā notika jauniešu mākslas plenērs, kurā viņi gleznoja muižas parku. Palika pāri krāsas, un dalībnieki norunāja, ka plenēru varētu organizēt arī šajā vasarā. Pašvaldība piešķīra naudu audeklu iegādei, un atlika tikai pasākumu izziņot. "Ir doma, ka šādi plenēri varētu notikt katru vasaru. Gan plenēram pērn, gan šogad, raksturīga vēsturiska piegarša. Arī šogad plenēra moto bija "Izzini, iemūžini savu dzimto vietu!" atklāja sava novada patriote. Baltinava glabā daudz vēsturisku stāstu, par ko liecina gan kultūrvēstures pieminekļi, gan citas būves, kas saglabājušās no pagājušā gadsimta. Kad Latvijas televīzija Baltinavā uzņēma dokumentālo filmu "Miers. Robeža. Tilts" par Latvijas 1920.gada 11.augusta miera līgumu ar Krieviju, filmas veidotāji bija sajūsmā par Baltinavas koka arhitektūru Viļakas ielā, cik autentiska tā ir saglabājusies. "Kamēr vēl Viļakas ielā atrodas senās mājas, kas nav nojauktas vai pārbūvētas, mēs varētu tās iemūžināt gleznās. Tas ir arī mūsu pienākums," secina Silvija.

Foto - A.Kirsanovs

Domes sēžu zālē. Otrajā plenēra dienā tā dalībnieku lielākā daļa strādāja novada domes sēžu zālē. Objektus mākslinieki jau bija izvēlējušies iepriekšējā dienā, nofotografējot tos savos mobilajos telefonos. Viņi gleznoja uz audekla ar eļļas krāsām, vispirms objektu uzzīmējot ar zīmuli. Gleznot telpās plenēra dalībnieki bija izvēlējušies laika apstākļu dēļ. "Šorīt spīdēja saule, bet, uzsākot darbu, nolija lietus. Turklāt šeit ir iespēja iedzert kafiju vai tēju, panašoties ar gardumiem jauniešu centra telpās pirmajā stāvā," situāciju komentēja Baltinavas Mūzikas un mākslas skolas skolotāja Lilita Kūkoja. Jautāta, kāpēc gleznas pārsvarā top pelēcīgās krāsās, viņa paskaidroja, ka Viļakas ielā pamatā ir koka būves, kuras reti ir krāsotas. Pamatā tās ir laika zoba vecinātas.

Foto - A.Kirsanovs

Foto - A.Kirsanovs

Glezno koka māju ar ainavu. Māte un meita Inga un Anna Saveljevas no Mārupes Baltinavā ciemojas pie vecākiem un vecvecākiem. Inga savulaik zīmēšanas pamatus apguvusi pie skolotājas Indras Keišas. "Gleznošanai izvēlējos vienu no Baltinavas koka mājām, bet nedaudz ar ainavu," viņa komentēja savu topošo gleznu.

Foto - M.Siliņa

Sievietēm jābauda māksla. Plenēra dalībnieku vidū bija arī zemiece, zemnieku saimniecības "Mītkes" īpašniece Velta Mītke. Uz jautājumu, vai nav jāpļauj labība, viņa atbildēja "Lai pļauj puiši, sievietēm jābauda māksla." Velta atklāja, ka niansēs ar mākslu nav uz "tu", bet ja nav kas saprotams, skolotāja Indra pasaka priekšā.

Foto - A.Kirsanovs

Foto - A.Kirsanovs

Saņem domes Pateicības rakstu. Novada domes Pateicības rakstu par piedalīšanos plenērā, ko pasniedza novada domes priekšsēdētājas vietniece Inese Siliņa, saņēma 18 dalībnieki, tostarp divi puiši Marts Kozlovskis (attēlā) un Andžejs Krakops. Paldies par atbalstu plenēra tapšanā saņēma vēl seši cilvēki - Inta Ludborža, Ingrīda Bleidele, Lilita Kūkoja, Silvija Buklovskā, Agris Mežals, Marija Bukša.

Pulcējās parkā. Uz plenēra noslēgumu dalībnieki pulcējās Baltinavas parkā pie ugunskura, kur bija iespēja ne vien saņemt apbalvojumus, bet padalīties iespaidos, aprunāties un baudīt ceptas desiņas.

Ekspedīcija Viļakas ielā. Pirmajā plenēra dienā tā dalībniekiem notika ekspedīcija Viļakas ielā. Izsmeltošu stāstījumu par ielu bija sagatavojusi Baltinavas vidusskolas vēstures skolotāja Inta Ludborža (attēlā): "Viļakas iela Baltinavā ir viena no vecākajām ielām ciematā. Tās aizsākumi meklējami 19.gs.b., kad, pieaugot iedzīvotāju skaitam, Baltinavas muižas īpašnieks sūta īpašu lūgumrakstu Vitebskas guberņas valdei. Tā 1899.gada 30.novembrī apstiprina apbūves plānu, nosakot topošā Baltinavas ciemata ielu tīklu, ielu platumu un citus ar ēku celtniecību saistītus noteikumus.

Uz Viļakas ielas esošās ēkas vai to pamati ir liecinieki kādu nozīmīgu iestāžu darbībai Baltinavā – Baltinavas 6-klasīgā pamatskola, Baltinavas pagasta valde, ebreju lūgšanu nams, ugunsdzēsēju depo, Baltinavas 7- gadīgā skola, kultūras nams, robežsargu māja, pasts u.c. Sava stāsts ir Baltinavas tirgus laukumam. Uz šīs ielas atrodas mājas - unikālas 20.gs.s. koka arhitektūras liecinieces ar logu apmaļu dekoratīvajiem kokgriezumiem un rotājumiem.

Ielas vēsturi veido ne tikai tās apbūve, bet arī tur dzīvojušie cilvēki, viņu darbība, likteņi. Baltinava un Viļakas iela nav iedomājama bez ebreju atstātajiem likteņstāstiem. Daudzu ievērojamu personību dzimtas saknes vai to darbība ir saistīta ar Viļakas ielu, piem., skolotāja Juzepa Lačs, profesors, infektologs, hepatologs Jāzeps Keišs u.c."

Lappusi sagatavoja I.Zinkovska

Skats no malas

Augu izvēlē derētu kāds āķītis

Vasara iet savu gaitu. Jau tā pilnbriedā, briest augļi, turpina krāsoties puķes un arī savas pilsētas sejā pamanām jaunus vaibstus. Šoreiz gribas parunāt par puķu stādījumiem Balvos. Tā noteikti ir pilsētas rota ar tai raksturīgiem, varbūt pat savdabīgiem veidojumiem. Balvu pašvaldībā gan nestrādā speciālists – ainavu arhitekts vai daiļdārznieks, taču šo jomu uzmanības lokā tur un rūpējas pašvaldības aģentūra “San-Tex” ar dārzniecības speciālisti un palīgiem.

Par pilsētas zaļo rotu Balvos dzirdētas labas atsauksmes. Centrā valda sakoptība, zāle nopļauta, dobes izravētas, puķes zied... Bet vienmēr var arī citādāk, jo gribas papildinājumus un jaunus akcentus, sevišķi redzot, kādi tie ienāk citās mazpilsētās. Šoreiz skatu no malas izsaka cilvēki, kuri krāsu salikumus vēro kā profesionāļi, kuriem piemīt prasme veidot krāsainas kompozīcijas un ir arī teorētiskā pamatojuma zināšanas. Pastaigā pa pilsētu ar skatu no malas laikraksts “Vaduguns” devās kopā ar skolotājām SKAIDRĪTE VEINU no Viļakas un LARISU BERNI no Balviem, kā arī ieklausījās vēl citos viedokļos. Ierosmes varētu noderēt jauniem plāniem, nākamās darbus priekšdienām domājot.

Vai, cik raibi!

Gan jau vērsies atjaunotā Kultūras un atpūtas centra durvis Balvos, bet pagaidām skatu piesaista pilsētas centrālais laukums ar tā puķu dobēm un pilādžkokiem. Katru gadu te iestāda lielo dobi ar puķēm, kuras raksti pa istam izveidojas vasaras vidū. Šovasar tā ir īpaši koša, un daudzi, ejot garām, vai arī braucot pa Brīvības ielu, mēdz iesaukties: “Vai, cik raibi!” Kādam šis ‘raibums’ nozīmē ‘ļoti patīk’, bet kādam arī pretēji – ‘nepatīk, jo nav skaisti’. Skaidrīte Veina skaidro, ka no vienas puses ‘skaisti’ varētu būt vienas krāsas vairāku toņu salikumi. Ja kādam nav šādu toņu izjūtas, der zināt krāsu apļa teoriju, kas māca krāsu kompozīciju veidošanu. To nav grūti saprast. Teiksim, kopā labi saderēsies vienas krāsas vairāki toņi. Kā tas labi redzams, piemēram, samtenēm, kas zied ar gaiši dzeltenu krāsu, citas ar mazliet tumšāku, tad ir vēl tumšāka nokrāsa jau brūnganā tonī. Šādi veidotus krāsu salikumus droši var adīt cimdos, likt ziedu pušķos, pēc tāda principa var stādīt arī puķu dobes. Tas patiešām būs skaisti, skaidro skolotāja. Cits variants ir salikt kopā kontrastkrāsas, piemēram, divus vai trīs vienas krāsas toņus ar pilnīgi pretēju krāsu (piemēram, trīs dažādu dzeltenīgos ar violeto). Bez tam, veidojot šādas kompozīcijas, krāsās jāprot saskatīt arī siltos un vēsos toņus. Teorija ir viena lieta, bet kā izdevusies praktiski lielā puķu dobe Balvos? Tās veidotāji, protams, ir centušies, jo augi rūpīgi sastādīti, acimredzot, ir veidots zīmējums ar kādu ideju. (Interesanti, kā dobe izskatās no augšas?) Kā labu lietu Skaidrīte Veina akcentē dobē izkārtoto augu dažādos līmeņus, kur labi izceļas violets ar balto krāsu, taču apakšējo nedaudz izjauc graudzāles, arī lauvmutītes, kas būtu jāpārcēp vienādākas. Dobē izceļas un labi saskan vairāki atsevišķi augu salikumi laukumā, teiksim, mazās košās cinnijas, tumšās graudzāles ar lillīgajām vasaras dālijām, un, ja tām gar malu būtu koši dzeltenā toņa puķes, izskatītos ideāli. Taču kopumā, atzīst skolotāja, krāsu salikums dobē ir ļoti haotisks, un nemaz tur neiederas rozīgās ledenes. Skolotājas secinājums: “Pārāk daudz tur ir augu stāvu, faktūru un šķirņu. Kopā saliktas vairākas labas kombinācijas, bet mazā vietā.”

Centrālajā laukumā ir vēl četras mazākas dobes ar puķu rakstiem. Skaidrīte Veina skaidro: “Kompozīcijā ir jēdziens ‘ritms’, un tam te arī vajadzētu būt. Ja būtu, teiksim, graudzāle ar ‘balto līniņu’ un augšā

Vai ainavu vidi ietekmē mode

BAIBA TĪCE, ainavu arhitekte Alūksnē:

- Protams! Šobrīd tas izteikti vērojams vasaras puķu un arī ziemciešu izvēlē. Katru gadu ir kāds modes akcents. Pēdējos gados - peoniju ‘atdzimšana’. Tagad pilsētas mazdārziņos arvien uzstājīgāk ienāk lauku vides puķes - gauras, kosmejas, salvijas, vēl citas, radot it kā viegluma un gaisīguma izjūtu. Cilvēki beidzot sāk iemilēt vecu vecās un labās pelargonijas, kas tik ilgi bija aizmirstas. Taču mēs nekad nespēsīm visam tikt līdz un savus dārzus pārkārtot, atbilstoši modei, tādēļ labāk izvēlēties un stādīt tos augus, kas pašiem visvairāk patīk.

Būs jau vairāki gadi, kopš Balvu “San-Tex” sadarbojas ar mūsu dārzkopības uzņēmumu “Srogas”, un mēs izaudzējam stādus jūsu pilsētā. Iespējams, vietējie iedzīvotāji šos augus un puķu dobes vērtē citādākā acīm. Es teikšu, ka Balvi uz apkārtni pilsētu fona rāda piemēru vasaras puķu izvēles ziņā. Protams, vasaras puķes ir finansiāli dārgs prieks, vieglāk un ekonomiskāk apstādījumos ir audzēt ziemcietes, akcentam izmantojot vasaras puķes.

Centrālais laukums pārāk raibs. Larisa Berne: “Interesanti, kā šajās centrālās pilsētas laukuma dobes veido puķu salikumu un krāsas? Droši vien vispirms zīmē uz papīra, vismaz tā vajadzētu būt.”

Ir vai nav izlasāms? Balvu vārds puķu stādījuma vienvērdīgajā krāsojumā ir pazudis. Larisa Berne: “Varbūt te vajadzēja ielikt pretkrāsas, citādākas krāsas pirmo augu vai arī to izgaismot.” Skaidrīte Veina: “Būtbūt tas ir vientuļš taisnstūris. Šādus taisnstūrus dažādās krāsās varētu izvietot vēl citviet, un tad veidotos skaists grafisks zīmējums.”

piramīda, tad te būtu trīs tādas ‘kūkas’ un nebūtu slikti. Ritms rada harmoniju un nomierina, bet haoss satrauc, uzbudina.”

Lai vairāk skaistu elementu!

Ari Larisa Berne atzīst, ka puķu raksts lielajā dobē nav īsti saprotams, - pārāk daudz krāsu un dažādu augumu. Garie stiebrī izskatās interesanti, taču kopumā lielā dobe vienotu stilu pazaudē. Viņaspriekš, centrālajam laukumam pietrūkst citu labu lietu, piemēram, izgaismojuma, kas atdzīvinātu puķes tumšajā laikā. Bet augu un ziedu kastes varētu būt arī pie laukuma soliņiem, kas šobrīd izskatās pagalam nepievilcīgi - smagnēji un drūmi, sevišķi ja salīdzina ar Alūksnes vai Smiltenes pilsētās redzētajiem. “Pietrūkst skaistu elementu un krāsu, kas, manuprāt, šim laukumam ļoti pietāvētu,” domā Larisa.

Dobes ik gadu aizpilda ar vasaras puķēm, taču tās izmaksā dārgi. Bez tam vēl rudenī un ziemā šie laukumi stāv pilnīgi tukši, kas nav pievilcīgi. Varbūt vērts padomāt par ziemciešu stādījumu, ko ar ziedošajiem augiem var atsvaidzināt. Larisai pilsētas dobes gribētos redzēt vairāk izmantojam pretkrāsas, piemēram, zilo ar dzeltenu, vai arī krāsu kombinācijas. Izskatīgs toņu salikums ir apaļajā dobē pie strūklakas, kur zied vasaras dālijas ar violetiem ziediem, ja vien dobes iekšpusē nebūtu tik sagāzušās rudzupuķes ar pabalējušiem ziediem. Jauks krāsu salikums, priecējot jau pa gabalu, izdevies puķu kombinācijā kastēs pie veikala ‘top’. Pievilcīga vienmēr bijusi puķu siena pretī “Planētai”, un arī šovasar šīs puķu kastes aug skaisti. Iedzīvotājus priecē lielās puķu un augu

Ne kritikai, bet pārdomām. Katram ir sava attieksme un redzējums, runājot arī par puķēm un augiem. Skaidrīte Veina: “Kādam patīk tikai melnais, baltais un pelēkais, citam vajag tos trakos, uzbudinošos triepienus. Taču, ja runājam par centrālo, prezentācijas laukumu, likumsakarībām tomēr jābūt.”

dobes parkā. Var diskutēt par puķu podu izvietojumu stabos, kas kļuvis jau visai neinteresants variants un prasa arī pūles kopšanā, sevišķi karstajā laikā. Varbūt ar podiem vai kastēm derētu atsvaidzināt centrālās Brīvības ielas pelēcīgos norobežojumus, ko cilvēki pamanītu daudz labāk? - spriest Larisa Berne.

Kas pietrūkst mūsu Balviem?

LARISA BERNE: -Gribētos daudz košākus toņus āra vidē ar pievilcīgiem soliņiem, gaismām un koka skulptūrām. Sapņoju par skaistu foto rāmi, kur nofotografēties ciemiņiem un pašiem. Lai pilsētā ziedētu rozes!

IVETA USENIECE: -Balvos puķu stādījumos valda ļoti dažādi stili. Varbūt var padomāt par daudzgadīgajiem augiem, un ietaupītos līdzekļus izmantot citu interesantu vietu iekārtošanai. Derētu kāds ‘āķītis’ augu izvēlē, piemēram, smaržīgā lavanda ar zilo toni. Varbūt pilsētu var sadalīt pat zonās, kur katrā iestāda savu toņu un augu grupējumu. Varētu izmantot ārstniecības augus, pat dārzeņus, sasaistot augu izvēli ar konkrētajā vidē esošajiem objektiem, teiksim veikalus, bērnu dārzus, frizētavu. Stādīt puķes tikai stādīšanas pēc nav interesanti. Bet pilsētas centrālajā laukumā gribētos kaut ko īpašu, ko pacilājošu, kam piemīt sevišķa aura. Varbūt arkas?

SKAIDRĪTE VEINA: “Balviem pietrūkst pavasara košo puķu. Man gribētos, lai gājējus priecētu sniegpulkstenītes, krokusi, tulpes. Arī iedzīvotāji varētu daudz vairāk rūpēties par košumu un pie logiem izlikt puķu kastes. Šovasar ļoti patika atraitnišu dobe pie Narvesen kioska. Arī tagad tur ir interesants stādījums.

Lappusi sagatavoja M.Sprudzāne

Laikraksta “Vaduguns” kolektīvs pusgadu īsteno projektu “Viens pats mājās” – deviņās publikācijās - ielikumos veidosim sabiedriski nozīmīgu publikāciju sēriju par pretstatiem Latgalē, latgaliešu spītu, izdomu, kā stiprināt dzimto pusi, aktivizēt sabiedrību. Tāpat meklēsim atbildes uz jautājumiem: kā mainījusies informatīvā telpa; vai latviskās tradīcijas iespējams saglabāt pamestā ciemā; kā vietējie ļaudis spodrina savu kultūrvidi; vai svarīgi runāt mātes valodā; kā veicināt lokālpatriotismu u.c.?

Nozīmīga Ziemeļlatgales kultūras sastāvdaļa

Balvu Centrālās bibliotēkas direktore, nemateriālā kultūras mantojuma eksperte Ruta Cibule krucifiksus Ziemeļlatgalē pēta un dokumentē jau ilgāku laiku. 2008. un 2009. gadā viņa apsekoja katru Balvu, Viļakas, Rugāju un Baltinavas novados esošo krucifiksu, dokumentējot 108 krucifiksus. Otro reizi viņa to izdarīja 2019. gada pavasarī, dokumentējot jau 120 krucifiksus. Katrs no tiem ir ar īpašu un ļoti atšķirīgu stāstu gan tā fiziskā veidola, gan Maija dziedājumu norises kontekstā, kas ir Ziemeļlatgales neatņemama sastāvdaļa. Ruta Cibule apzinājusi arī 209 šīs tradīcijas zinātniskus, specifisku prasmju un iemaņu pratējus. Tie ir cilvēki, kuri rūpējas, lai šī tradīcija dzīvotu un to pārmantotu nākamās paaudzes. Vairāk par to lūdzām pastāstīt RUTU CIBULI un etnomuzikoloģi ANDU BEITĀNI.

Kāpēc savulaik ieinteresēja Ziemeļlatgales krucifiksi un Maija dziedājumi pie tiem?

RUTA: -Tā taču ir tik būtiska un Ziemeļlatgalei raksturīga kultūrvēstures sastāvdaļa! Tāpēc es, kā kultūras darbiniece, vēlējos dziļāk izziņāt un saglabāt krucifiksus kā Latgales identitātes apliecinājumu. Tradīcijām ir liela nozīme mūsu identitātes, piederības stiprināšanā, un ir jāpieliek spēks to saglabāšanā. Jau kopš 18. gadsimta beigām maija mēnesis tiek pavadīts kopīgās lūgšanās un dziedājumos ceļu malās, mājvietās pie krucifiksiem. Ja mēs, kultūras darbinieki, nestrādāsim pie tradīciju saglabāšanas šodien, rītdien tās var vienkārši izzust.

Šopavasarp kopā ar etnomuzikoloģi, profesori Andu Beitāni strādājāt pie nozīmīga projekta šīs tradīcijas saglabāšanā.

RUTA: -Jā, Maija dziedājumi pie krucifiksiem Ziemeļlatgalē iesniegti izvērtēšanai Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma vērtību sarakstam. Akcentējām tradīcijas izplatību un funkcionēšanu Ziemeļlatgalē - Balvu, Baltinavas, Rugāju un Viļakas novados. Gandrīz katrā šo novadu pagastā, kā arī Balvu un Viļakas pilsētās ir vismaz viena dziedātāju grupa, kas 21. gadsimtā praktizē Maija dziedājumus.

Pie krucifiksiem nāk vietējo māju un ciemu iedzīvotāji, tā veidojot savdabīgas kopienas. Kā tas izpaužas?

ANDA: -Maija dziedājumi pie krucifiksiem iekļaujas arī plašākā katoliskās tradicionālās mūzikas areālā, aptverot arī Lietuvas un Polijas teritoriju. Ziemeļlatgalei, tāpat kā ikvienai citai Maija dziedājumu lokalizācijas vietai, raksturīgi savi īpaši vaibsti, kas to atšķir no pārējiem. Tas, protams, saistīts ar cilvēkiem, ar viņu individuālo un tradīciju pieredzi. Katrā ciemā ir krucifikss, pie kura notur dziedājumus par godu Jaunavai Marijai. Pie katra krucifiksa Maija dziedājumu tradīcijas kontekstā ir izveidojusies un turpina veidoties sava kopiena. Tādējādi līdztekus kopējām tradīcijas pazīmēm katrai krucifiksa kopienai raksturīgas savas lokālas iezīmes, kas izpaužas repertuāra izvēlē un izpildījumā, kā arī ar to saistītās ieražās.

Vai padomju laiks tradīcijai postu nenodarīja?

ANDA: -Par šīs tradīcijas nozīmīgumu liecina tas, ka padomju okupācijas laikā, kad dziedāšana pie krucifiksiem bija stingri aizliegta, un par to varēja draudēt smagas soda sankcijas, to tomēr slepus praktizēja. Ir zināmi vairāki gadījumi, kad krucifiksus slēpa dziedātāju mājās. Dziedāšana pie krucifiksiem Ziemeļlatgalē notika katru maija vakaru līdz aptuveni 20. gadsimta vidum. Neraugoties uz padomju okupācijas varas centieniem šo tradīciju izskaust, iznīcinot krucifiksus un aizliedzot pie tiem dziedāšanu, Maija dziedājumi turpinājās slepeni, tomēr ne vairs ar tādu intensitāti. Tie notika vai nu mājās, kur krucifiksi bija paslēpti, vai arī kapsētās. Daudzi krucifiksi tika atjaunoti 20. gs. 90. gadu sākumā pēc Latvijas valstiskās neatkarības atgūšanas. Atdzima arī dziedāšana, taču nu jau ne vairs katru vakaru, bet vienu vai vairākas dienas nedēļā vai pat vēl retāk.

Ruta Cibule. 2018. gadā Lūznavā viņa prezentēja tēmu “Krucifikss Ziemeļlatgales ainavā”.

Vai uz Maija dziedājumiem uzaicina arī priesterus?

RUTA: -Atsevišķos gadījumos priesteri piedalās, tomēr katoļu baznīca šeit tradicionāli neiesaistās. Dziedāšana pie krucifiksiem ir pašu kopienu rokās, taču tajās var piedalīties arī priesteri. Nereti šis process ir vairāk nekā tikai dziedāšana. Tās ir lūgšanas un kalpošana, kas katoļticīgajiem latgaliešiem ir ļoti būtiska dzīves daļa.

Kādas aktivitātes vai darbības raksturīgas šai tradīcijai?

ANDA: -Dziedājumi parasti sākas ar Rožukroņa skaitīšanu vai Vissvētākās Jaunavas Marijas litāniju, kam seko citas Dīva dzīsmes, kā pašas dziedātājas sauc katoļu dzīsmes, kuru teksti atrodami katoļu lūgšanu grāmatās. Tā kā viss maija mēnesis un līdz ar to arī dziedājumi pie krucifiksiem veltīti Jaunavas Marijas godam, pārsvarā tiek izpildītas Marijas dzīsmes, taču dzied arī citas Dīva dzīsmes. Dzied no lūgšanu grāmatām, taču tur atrodami tikai dzīsmu teksti. Jaunākos izdevumos dažkārt ir publicētas arī melodijas, bet, tā kā dziedātājas, ar dažiem izņēmumiem, notis nelasa, tam faktiski nav nekādas nozīmes. Dzīsmu melodijas joprojām tiek mutiski pārmantotas no paaudzes paaudzē. Katrai krucifiksa kopienai ir viena, dažkārt pat vairākas vadošās dziedātājas, kuras izvēlas, kādas dzīsmes dziedāt. Viņas arī parasti iesāk dzīsmes un lūgšanas. Lūgšanas var tikt skaitītas vairākkārt pa vidu dziedāšanai.

Braucot, bieži ceļmalās var redzēt krucifiksus, kuri ir skaisti rotāti ne tikai maija mēnesī?

RUTA: -Visbiežāk dziedāšana notiek brīvā dabā pie krucifiksiem, kuri bieži atrodas iežogojumā, ar soliņiem, kur apsēties, jo dziedāšana ilgst aptuveni stundu. Krucifiksi var būt novietoti ciema centrā vai kādā citā publiskā vietā vai ceļa malā, kā arī pie dziedātāju mājām. Krucifiksi ir skaisti izgreznoti, par ko parasti rūpējas kāda no kopienas locekļiem. Ir arī gadījumi, kad Maija dziedājumi tiek praktizēti pie krucifiksa kapsētā, baznīcas dārzā vai arī baznīcā.

Vai ir arī kādi īpaši rituāli, ticējumi Maija dziedājumos pie krucifiksiem?

ANDA: -Dažkārt pa vidu dziedāšanai tiek praktizēta tā sauktā značku - zīmju jeb zīmīšu vilkšana. Značkas ir uz nelielām taisnstūrveida lapiņām rakstīti uzdevumi nākamajai dienai, nedēļai vai mēnesim. Katrs dziedājuma dalībnieks velk značku un nolasa pārējiem, kāds uzdevums jāveic - vai jāskaita puotari (lūgšanas), vai jāveic kāds noteikts darbs. Tajās minēts arī veids, kā katrs uzdevums veicams, piemēram, “krystā gulādams nūskeiti pīcus puotarūs” un citi. Cilvēki šos uzdevumus pilda. Parasti vadošā dziedātāja ir tā, kura glabā značkas savā lūgšanu

Māju nav, kruci

Anda Beitāne. Viņa Viņē (Austrijā) starptautisko publiku iepazīstināja ar Ziemeļlatgales tradicionālo daudz balsību.

grāmatā un organizē to vilkšanu.

Vai ir iezīmes, ka šī tradīcija tiks saglabāta nākamajām paaudzēm?

RUTA: -Tie cilvēki, kuri šajā procesā neiesaistās, uz notiekošo procesu raugās ar cieņu un bijību. Piemēram, Baltinavas novadā ir aktīva vecākās paaudzes prasmju nesēju un jauniešu komunikācija tieši Maija dziedājumu laikā. Atsevišķos pagastos - Medņevas, Vectilžas, Tilžas, Baltinavas konkrēta dziedātāju grupa pēc kultūras darbinieka vai etnogrāfiskā ansambļa vadītāja sagatavota grafika maija mēnesī aizbrauc un nodzied arī pie tiem pagasta krucifiksiem, kur vairs nav vietējo tradīcijas nesēju. To savlaikus izziņo, un katram ir iespējams pievienoties. Dziedāt pie krucifiksiem vecākās sievas ņem līdzī mazbērnu, un tas liecina, ka tradīciju būs kas pārmanto.

Pie cik krucifiksiem dzied regulāri, un vai ir arī tāds, kurš ir palicis ‘viens pats mājās’?

RUTA: -Pie apmēram 60 no 120 krucifiksiem maijā dzied vismaz reizi mēnesī. Dziedāšanas intensitāte ir dažāda. Katru dienu dzied tikai pie Balvu novada Kubulu pagasta centra krucifiksa. Dziedātāju kopa ir pastāvīga un neatlaidīga. Cilvēku skaitam laukos ejot mazumā, arī dziedātāju pulciņi pie krucifiksiem sarūk. Interesants piemērs ir Balvu novada Bērzsils pagasts, kur pie 8 no pagastā esošajiem 16 krucifiksiem dzied vairākas reizes nedēļā. Pie katra no tiem ir neliela, bet pastāvīga dziedātāju grupiņa. Šeit organizatoriskajā procesā klāt nav kultūras darbinieki vai pašvaldības. Šis ir vismazāk institucionālizācijas skartais pagasts Ziemeļlatgalē Maija dziedājumu tradīcijas kontekstā. Vairākos pagastos, piemēram, Baltinavas, Medņevas, Tilžas un Vectilžas Maija dziedājumu organizēšanā iesaistās folkloras kopu un tautas namu vadītāji. Viņi nodzied arī pie

Pamatus tradīcijai

Atrast laiku pateikties un lūgties

SOLVETA LOGINA no Baltinavas saka, ka dziedāt garīgās dzīsmes bērībā iemācīja mamma: -Viņa mums ar mūsu svētdienās, ja neaizgājām uz baznīcu, lika lūgties mājās, dziedāja pati un mēs viņai līdzī, tā iemācījāmies. Bērībā, vēl padomju laikos, reti, bet gāja dziedāt pie Puncuļovas krusta Baltinavas pagastā, dažreiz Maija dziedājumus dziedāja arī Dansku kapos. Man vienmēr patīcis dzīvot dabā, toreiz bērībā

fiksi sakopti

“Mediju atbalsta
fonda ieguldījums no
Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem”

MAF
Mediju atbalsta fonds

tiem krucifiksiem, kur pastāvīgo iedzīvotāju vairs nav. Ir arī krusti, kur viens cilvēks nodzied reizi mēnesī, un krusti, kur nenotiek nekas.

Vai ir kādas iezīmes, kas liecina par izmaiņām dziedātāju repertuārā?

ANDA: -Jā, laikmets ienes arī zināmas korekcijas dziedājumu repertuārā. Aizvien retāk dziedātāji izmanto tā sauktās ‘vecās grāmatas’, kam raksturīgas senākas valodas izteiksmes formas, kā arī savulaik bieži izpilda dziesmas, kas tā sauktajās ‘jaunajās grāmatās’ vairs nav sastopamas. Var teikt, ka Maija dziedājumu repertuārs paliek jaunāks, ienākot arī mūsdienu kompozīcijām, kas nereti kļūst ļoti populāras, un izkonkurē vecās dziesmas. Diemžēl ir tendence izzust arī Ziemeļlatgales daudzbalssībai, kas tradicionāli bija saistīta arī ar Maija dziedājumu repertuāru. Arvien biežāk dzied vienbalsīgi.

Vai šīs tradīcijas kopējus atbalsta arī pašvaldības?

RUTA: -Pašvaldības vienmēr ir sniegušas un sniedz savu atbalstu dažādu organizatorisko jautājumu risināšanā. Visbiežāk tas ir transporta nodrošinājums gados vecāku sievu atvešanai un aizvešanai uz krusta dziedājumiem, uz pasākumiem Brīvdabas muzejā vai citām aktivitātēm, kur tiek prezentēta Maija dziedājumu tradīcija. Pašvaldības labprāt iesaistās atbalsta sniegšanā dokumentācijas sagatavošanai vai pētniecībai. Tas izpaužas transporta nodrošinājumā lokālajiem pārbrāucieniem, naktsmītņu un ēdināšanas nodrošinājumā, pētījumu sagatavošanas nepieciešamās informatīvās bāzes nodrošināšanai. Atsevišķos gadījumos pašvaldības iesaistās krustu infrastruktūras sakārtošanā, tomēr tā pamatā ir kopienas atbildība. Krucifiksu atjaunošanai un sakārtošanai projektu finansējumu ir piesaistījuši Briežuciema un Viksnas pagasti. Savukārt Baltinavas novadā ir vairāki piemēri, kad zemnieks, kurš nomā un apstrādā zemes gabalu, uz kura atrodas krucifikss, uzņemas atbildību par tā atjaunošanu. Susāju pagastā ir piemērs, kad privātpersonas gandrīz katru gadu atjauno kādu krucifiksu, piemēram, Sviļpovas, Egļovas krucifiksi. Susāju un Vecumu pagastos atsevišķas personas ir ieguldījušas līdzekļus, lai uzceltu krucifiksus to ciemu vietā, kur vairs praktiski nedzīvo cilvēki, kā arī vismaz vienu reizi maija mēnesī organizē dziedātājus un transportu uz šīm vietām. Atsevišķi entuziasti regulāri atjauno un pat papildina jau tā bagātīgo Balvu novada Bērzpils pagasta krucifiksu saimi. Bejausku krucifikss, pie kura notiek regulāri dziedājumi, ir sagaidījis arī Rēzeknes mākslas un dizaina vidusskolas restauratoru piedalīšanos tā sakārtošanā.

Ziemeļlatgale nav viendabīga, tomēr kopumā tai raksturīga pārsteidzoša cilvēku vēlme rūpēties par neracionālām lietām. Pagaidām šim procesam nav nepieciešama māksloti organizēta plānveidīga darbība. No pašvaldību puses nodrošināta pozitīva komunikācija un atbalsts, tad, kad tas ir nepieciešams.

ieliek ģimenē

tā bija iespēja pabūt ārpus mājām un ieraudzīt kaut ko jaunu. Tagad es dziedu pie krustiem vai kapos Vectilžas pagastā kopā ar savas folkloras kopas “Saime” sievietēm. Dziedāt aicinām arī citus. Līdz ar dziedāšanu man patīk vērot, kā pavasarī mainās daba. Domāju, ka mūža laikā Dievs man ir bijis žēlsirdīgs, tāpēc patīk pateikties un lūgties. Prieks, ka ir cilvēki, kas kopā ar mani atrod laiku un lūdzas. Vectilžas pagastā par savu garīgo skolotāju es sauktu Antoniju Jermacāni. No viņas vēl tagad mēs iemācāmies daudz dziesmu un dažādu lūgšanu. Antonija radīja arī pārliecību, ka nav jābaidās no tā, ja ko nezini vai nemāki, bet dari, un ar laiku viss sanāks. Šogad, lai arī bija Covid-19 laiks, tāpat kolektīva sievas Mārīte Lazorenko, Inese Jermacāne, Maruta Arule, Sonora Logina, Elija Logina dziedājām, citus gan neaicinājām. Par spīti visam, šogad mūs vispirms aicināja Sudarbes ciema sievas, tādēļ atsaucāmies, dziedājām un nebaidījāmies, protams, ievērojot distanci. Tas bija patīkami. Pie krustiem dzied arī manas meitas - deviņpadsmitgadīgā Elija un piecpadsmitgadīgā Sonora. Līdz dziedot, līdz augot viņas labi iemācījušas un zina dziesmas, un tagad nekas vairs nesagādā problēmas, bet gan rada prieku, pārliecību un lepnumu, ka vari pateikties Dievam un godā, cieņā uzturēt Ziemeļlatgales tradīciju.

* Par publikāciju “Viens pats mājās” saturu atbild SIA “Balvu Vaduguns”.

Kā jaunam cilvēkam izprast un iemīlēt seno tradīciju

Pierasts, ka pie ciemu krucifiksiem lūgties nāk gados vecāki cilvēki. Uzrunājām divas gados jaunas dziedātājas un ieklausījāmies viņu viedokļos par Maija dziedājumu tradīciju

Lai Dievs žēlsirdīgi atalgo ikvienu

VINETA ZELTKALNE, dzied pie Kubulu pagasta krucifiksa: -Maija dziedājumi ir viena no skaistākajām katoliskajām tradīcijām. Maija dziedājumos piedalos kopš 2010.gada, jo vienkārši tā vadīja Svētais Gars. Strādājot Balvu rajona padomē, man kaimiņos jeb blakus kabinetā atradās rajona kultūras nodaļa, kuru vadīja nemateriālā kultūras mantojuma eksperte Ruta Cibule. Pateicoties viņai biju dzirdējusi par Maija dziedājumu tradīciju un tā likās interesanta, bet kaut kā līdz 2010.gadam neatradu laiku un nebija mērķtiecīgas plānošanas dalībai dziedājumos. 2010.gadā sāku strādāt jaunizveidotajā Viļakas novada domē, un, uzsākot darbu jaunā darba vietā, vēlējos darīt arī jaunas lietas. Biju redzējusi, ka Ziemeļlatgales laikrakstā “Vaduguns” tiek publicēti, kad Maija dziedājumi notiek Medņevas, Tilžas, Vectilžas pagastos. Liels paldies Medņevas tautas nama vadītāji Skaidritei Šaicānei, kura jau daudzus gadus organizē dziedāšanu pie Medņevas pagasta ciema krucifiksiem. 2010.gadā piezvanīju viņai un pajautāju, vai es varu atbraukt un piedalīties Maija dziedājumos. Skaidrite man atbildēja, - brauc, mēs tevi ļoti gaidīsim. Kā jaunam cilvēkam, kuram rodas vēlēšanās būt klāt Maija dziedājumos, piedalīties, ja nezina, kur tie notiek? Ja publicēts avīzē, tad saproti, - aicina, laikam varu doties arī es. Kā iemācīties, kas notiek Maija dziedājumos, ja tajos nepiedalās? Jauniem cilvēkiem ir bail, jo liekas, ka vecākie viņus nepieņems, aizdzīs projām, jo neesi jau no mūsu ciema. Domā, kāpēc tu nāc, ja neko nemāki, tu dziedē ne tā, kāpēc gribi dziedāt jaunas dziesmas? Šie un tamlīdzīgi jautājumi nodarbina jaunos. Ieteikums būtu jaunus cilvēkus aicināt un neaizrādīt, ka nemāk dziedāt, neaizrādīt, ka uzvilkti pārāk īsi svārciņi, bet vienkārši atvērti un ar prieku pieņemt ikvienu jaunu cilvēku, kurš uzdod kaut vienu mazu, kautrīgu jautājumu, kas tad ir Maija dziedājumi. Paldies Dievam, es nu jau desmit gadus visur tieku uzņemta ar prieku un milestību, un pa šiem gadiem jau diezgan labi spēju atrast dziesmu, ko uzsāk teicēja, un to nodziedāt. Un ceru, ka pēc 50 gadu dalības zināšu no galvas 70% dziesmu, jo 100% visas dziesmas neizzināt. Rodas jaunas vai kāda sena dziesma tiek atrasta, un mācāmies atkal to dziedāt. Liels paldies Kubulu dziedātājiem Teklai Kozlovskai, Marijai Bukšai, Marijai Gorščalei, Inārai Pugejai, Marutai Ozolai, Nellijai Lielbārdei, Maijai Osmane, Inārai Kaičenko, Šķilbēnu pagasta dziedātājām Valentīnai Keišai, Janīnai Lapsai, Celinai Kauperai, Viļakas dziedātājai Annai Annuškānei, Medņevas pagasta dziedātājai Silvijai Babānei, Medņevas etnogrāfiskajam ansamblim un daudzām citām sievietēm par iespēju piedalīties Maija dziedājumos un iemācīties dziedāt dziesmas Dieva un Dievmātes godam. Vienmēr maija mēnesis liekas par īsu, jo gribētos aizbraukt un piedalīties Maija dziedājumos ciemos, kur es vēl nesmu piedalījies. Tikai pāris reizes esmu Maija dziedājumos piedalījies Dienvidlatgalē. Vēlētos tur aizbraukt vēl, jo ir interesanti izpētīt, kā vienu dziesmu nedaudz savādāk dzied dažādās vietās Latgalē.

Vineta Zeltkalne kopā ar “Radio Marija Latvija”. Vineta saka paldies “Radio Marija Latvija” un īpaši priesterim Pēterim Skudram (no labās) un programmas direktora asistentam Rihardam Miķelsonam, kuri maija mēnesī dodas izbraukumā pa Latgali un ieraksta Maija dziedājumus, ko ir iespējams noklausīties, tā iegūstot informāciju, kā Maija dziedājumi notiek citviet. “Lai Dievs žēlsirdīgi atalgo ikvienu, kurš nesavtīgi piedalās Maija dziedājumos un iesaista jaunus dalībniekus, lai šī tradīcija saglabātos mūžīgi,” vēl Vineta.

Dod gara spēku un sakārto domas

EVITA ZAREMBA no Susāju pagasta: -Dziedāt pie Egļavas ciema krusta manu mammu Anitu un mani līdzī nēma mana vecmamma Genovefa Zarembe. Tas bija 90-to gadu otrajā pusē, šķiet, es vēl negāju skolā. Padomju gados aizliegtu tradīciju vecmamma atcerējās no savas bērnības, viņa bija no ļoti ticīgas ģimenes. Kad sabruka PSRS, vecāki cilvēki atsāka dziedāt pie ciemu krustiem un nēma līdzī bērņus un mazbērņus. Vecmamma nomira, kad man bija 13 gadi. Līdz tam es diezgan regulāri gāju līdzī dziedāt, īpaši man patika seno laiku dziesma “O, Marija, tu – lilija”. Sākumā, kad vilku līdzī tāpat, bez grāmatas, nevarēju saprast, kas tā tāda “tulilija” īsti ir. Pēc tam daudzus gadus dziedāt negāju. Gan tāpēc, ka pusaudža vecumā mani tas neinteresēja, gan vēlāk tāpēc, ka septiņus gadus dzīvoju un studēju Rīgā. Pēc atgriešanās no Rīgas 2017.gadā esmu atsākusi piedalīties Maija dziedājumos pie Egļavas ciema krusta. Dažas reizes esmu dziedājusi arī pie Skandīnes krusta un pie krusta Viļakas Romas katoļu baznīcas dārzā. Pie krusta maijā Egļavā dziedam vienu reizi. Parasti dziedātāji ir tie paši – Anna un Indra Mačānes, Jānis Prancāns, Antoņina Kaļiņina, Anna Strupka, Aldis Pušpurs, parasti pievienojas vēl citi, un kopā esam vismaz 10 cilvēki. Arī šogad, par spīti visam un ievērojot ierobežojumus, tikāmies pie skaistā, Alda Pušpura prasmīgajām rokām atjaunotā ciema krusta, lai godinātu Dievmāti, pateiktos par visu, lūgtu žēlastību dzīvājiem un mūžīgu mieru ciema mirušājiem. Maija dziedājumi pie Egļavas krusta vienmēr skan skaisti, jo starp sievu balsīm ir spēcīga vīra balsis. Vai tradīciju vajag ‘modernizēt’? Man gribētos teikt, ka tas nav iespējams. Tradīcija īsti tāpēc ir tradīcija, ka tā laika gaitā ir veidojusies pati un neviens ar varu nav centies kaut ko mainīt. Ja tradīcija dzīvo, tad tikai tāpēc, ka tai ir ļauts dzīvot. Ja tradīcija mainās, tad tikai pati, bez ārējas iejaukšanās. Piespiedu kārtā neviens jauniešis nenāks dziedāt pie krusta. Ja šodienas cilvēks vairāk uzticētos savai sirdij, nevis prātam, daudzas tradīcijas dzīvotu. Arī Maija dziedājumus nevajadzētu uztvert kā dogmatisku, vecu dziesmu dziedāšanu. Jaunieši vairs nesaprot pat Blaumaņa valodu, kur nu vēl veco dziesmu grāmatu tekstus. Ja dziesmu ‘laiž’ caur dvēseli, vārdi vairs nav tik būtiski. Dziesma vispirms stiprina pašu dziedātāju, dod gara spēku, sakārto domas. Tādas ir manas izjūtas.

Evita Zarembe ar mammu Anitu pie Egļavas ciema krusta. Evita saka, ka dziedāšana pie krusta viņai ir kaut kas īpašs: “Tā ir sajūta, kuru nevar aprakstīt vārdos. Balsu vibrācija, vēja šalkas, koku un ziedu smarža – to visu kopā varētu saukt par dievišķā pieskārienu. Tas ir svētbrīdis, ko nevar aptvert ar prātu - ne caur vārdiem, bet caur melodiju, balsi, dabas tuvumu. Domāju, ka tieši tāda ir ikvienas tradīcijas būtība – tradīcija dzīvos tik ilgi, kamēr cilvēki to izdzīvos ar sirdi un dvēseli, nevis ar prātu.”

* Turpinājums 8.lpp.

Sagatavoja Z.Logina

* Sākums 6., 7. lpp

Vārds docentei un pētniecei

Tradīcija Latgales katoļus padarīja garīgi bagātākus

VALDA ČAKŠA ir pedagoģe. Viņa jau ceturto gadu desmitu ir skolotāja Jāņa Ivanova mūzikas vidusskolā, kur audzēkņiem māca Latvijas un pasaules vēsturi, kulturoloģiju, kā arī politiku un tiesības. Savukārt Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā strādā ar topošajiem kultūrvēsturniekiem - ir docente, pētniece, veic arī citus darba pienākumus. Veikusi pētījumus, kuru rezultātā tapa monogrāfija “Tautas konservatorijas Latgales kultūrvīdē (1923–1941)” un Kultūras akadēmijā ieguva mākslas zinātņu doktora grādu kultūras teorijas apakšnozarē. Lūdzām Valdu Čakšu uz sarunu par Latgales kultūrvīdi.

Vai, pētot Latgales kultūrvīdes iezīmes, nonācāt arī pie dziedājumiem Dievmātes godam?

-Mīnēto pētījumu gaitā nonācu pie atziņas, ka vajadzība pēc profesionālas muzicēšanas nav radusies tukšā vietā vai kā apliecinājums Latvijas valsts izglītības politikai. Muzicēšana jau kopš seniem laikiem ir bijusi Latgales reģiona tradicionālās kultūras savdabīgs komponents, iedzīvotāju dzīves gājuma un sadzīves neatņemama sastāvdaļa. Pārsvārā tā bijusi funkcionāla mūzika jeb mūzika ar noteiktu uzdevumu (darba, deju, rituāla vai apceres). Tautas muzicēšanas tradīcijas attīstījās galvenokārt laukos, to attīstību lielā mērā sekmēja latgaliešiem jeb Latgales latviešiem raksturīgajās sadzīves kultūras tradīcijās radītās kopdarba formas un katoļu baznīcas iedibinātās tradīcijas. Tādējādi latgaliešu estētiskā kultūra, tostarp tradicionālā mūzika, ir veidojusies divu galveno faktoru ietekmē: pirmkārt, tas ir bijis tautas dzīvesveids un audzināšanas prakse, kopjot darba tikumu, amata prasmī un skaistuma izjūtu; otrkārt, tā ir bijusi Romas katoļu Baznīcas autoritāte, kas uzturēja tikumiskos orientierus draudzēs, noteica vērtību sistēmu, izvirzīja prasības, pēc kurām Latgales latvieši vadījās sadzīvē, darbā un svētkos. Pētot Latgales kultūrvīdes iezīmes, etnorelīģiskais aspekts, kurā viens no vissavdabīgākajiem komponentiem ir tieši dziedāšana Dievmātes godam pie krucifiksiem, lika tam pievērst lielāku uzmanību.

Kad sāka interesēt šī tēma?

-Tas bija viens no mūzikas vidusskolas izlaidumiem, kura laikā kordinģente Emīlija Slišāne no Šķilbēnu pagasta Lotušu ciema, jau krietni gados, tādā vecīškā gaitā gāja sveikt savu audzēkni. Tā sagadījās, ka viņa starp klātesošo rindām gāja viena pati un izskatījās ļoti vientuļa. Tā aina ir dziļi iespaidusies atmiņā. Varu teikt, ka redzētais stimulēja pievērsties mūziķu ieguldījumam Latgales kultūrā. Un pētījumi tiešām apliecina, ka daudzām ievērojamām Latgales mūzikas kultūras personībām, sevi pilnībā atdodot profesijai, privātā dzīve palikusi novārtā, un mūža nogalē daudzi no viņiem paliek vientuļi. Protams, bija draugi, kolēģi, audzēkņi un klausītāji koncertos, bet nebija ģimenes, savu bērnu arī nebija, jo viņu dzīvē prioritāte bija tieši radošā darbība, mūzika. Pārceļoties uz dzīvi Latgalē, sādžu krustus vēl padomju laikā vietām ievēroju. Protams, jautāju par to lomu, bet nevaru teikt, ka tas mani dziļi ieinteresēja. Īpašāka interese radās tikai, studējot doktorantūrā un pētot muzicēšanu Latgales kultūrvīdē.

Vai pašai kādā dzīves posmā arī bijusi iespēja dziedāt pie krustiem?

-Dienmēl nē, jo augu citā kultūrvīdē, turklāt pilnīgi ateistiskā ģimenē. Mani vecāki bija padomju kalpotāji un aktīvi tā laika ‘jauno’ tradīciju ieviesēji. Ticīga bija vienīgi mana vecmāmiņa, ar kuru kopā četru gadu vecumā es pirmo reizi biju baznīcā. Dievkalpojumi tad vēl notika latīņu valodā un es, mājās pārbraukusi, lepnī stāstīju par pieredzēto un centos pat atdarināt priestera dziedāto ‘Dominus Vobiscum’, kas manā izpildījumā gan skanēja kā ‘Dominu svabisku’. Ģimenē bija krietns skandāls un vecmāmiņa pie mums kādu laiku ciemos vairs nedrīkstēja braukt.

Ko liecina pētījumi - vai šai tradīcijai nav tendence izzust?

-Tas ir atkarīgs no jaunās paaudzes vērtību orientieriem. Nav noslēpums, ka vairākums no mūsdienu jaunās paaudzes vērtību skalas pašā augšā liek materiālās, bet ne garīgās vērtības. Tomēr, strādājot mūzikas skolā, esmu novērojusi,

ka aizvien vairāk pieaug audzēkņu skaits, kuri aktīvi iesaistās kolektīvos, kuros pievēršas seno, tostarp arī Maija dziedājumu tradīciju uzturēšanai.

Latgales katoļu kultūras fenomens-vai šādi var raksturot maija dziedājumus?

-Noteikti! Ne jau velti šī tradīcija ir iekļauta mūsdienu Latvijas kultūras kanonā, kurš ir izcilāko arī tautā radīto kultūras vērtību kopums. Šī tradīcija kanonā raksturota kā viena no “spilgtākajām tautas dievbijības izpausmēm Latgalē, reizē dziedāšanas priekša atklāsmē, Latgales pavasara skaņu ainavas komponents un viens no latgaliskās pierības muzikālajiem simboliem.” Uzskatu, ka tikai respektējot Latgales kultūras īpatnības un apzinoties muzicēšanas vēsturiskās saknes, var izprast šī reģiona mūzikas kultūras transformāciju, t.i. ceļu līdz nepieciešamībai muzicēt profesionālā līmenī.

Jums ir dziļāki pētījumi par šo tēmu?

-Tas ir viens no monogrāfijas pirmajā nodaļā ietvertajiem tematiem. Informāciju par šīs tradīcijas izcelsmi savulaik meklēju lietuviešu, poļu un latviešu baznīcas zinātnieku darbos, un noskaidroju, ka tradīciju Romā 1750. gadā ieviesa jezuīti, bet, sākot ar 19. gadsimtu, maija dievkalpojumi kļuva pazīstami visā Eiropā. Tradīcijas vispārīgumu ir veicis itāļu jezuīts A. Donisijs, kurš 1725. gadā Veronā izdeva grāmatu “Mese di Maria, ossia Mese di Maggio, consacrato a Maria”. Grāmatā pirmo reizi tika noteikta maija dievkalpojumu kārtība, paredzot, ka Jaunavas Marijas tēls un altāris jārotā ar ziediem un vakaros to priekšā jālasa Rozārijs, litānija u.c. lūgšanas, kā arī lasījumi par Jaunavas Marijas labdarību. Savukārt katoļu baznīcas vēstures pētnieks J. Broks tradīcijas nostiprināšanos Latgales teritorijā saista ar dominikāņu darbību, kuri pēc jezuītu izraidīšanas pārņēmuši Aglonas klosteri (1820) un sestdienās dziedājuši Visvētākās Jaunavas Marijas litāniju. Dominikāņu laikā Aglonas baznīcā katru dienu dziedāts rožukronis, pie baznīcas dzīvojušas speciālas dziedātājas, kurām klosteris lielākās svētku dienās izmaksājis zināmas naudas summas. Jau no 1863. gada Aglonas baznīcā pie Dievmātes brīnumdarītājas svētglezņas altāra katru rītu upurēta dziedamā Sv. Mise un pēc tam Visvētākās Jaunavas Marijas litānija. Mūsdienās katoļu Baznīca liturģiskajā gadā atzīmē dažādus Marijas svētkus, tomēr ticīgo lūgšanas arī Marijas svētku dienās ir veltītas vienīgi Dievam Tēvam, caur Jēzu, Viņa Dēlu, Svētā Gara vienībā. Katrs cilvēks, kas pazīst katoļu lūgšanas, Visvētāko Jaunavu Mariju vai svētos savā lūgšanā gan dievmātā, gan pie sādžas krusta uzrunā ar vārdiem: “Lūdz par mums!” Tas nozīmē, ka lūdzējs pie Dievmātes vērsas ne kā pie augstākas garīgas būtnes, bet gan kā pie starpnieka.

Latgalieši Maija dziedājumu laikā velk zīmītes - značkas?

Ja runājam par Maija dziedājumiem raksturīgo značku vilkšanu, tad Latgalē tā bijusi īpaši populāra 19. gadsimta sākumā – latgaliešu drukas aizlieguma laikā. Značkas ir mazās zīmītes, kurās ierakstīti uzdevumi, kas mēneša laikā ticīgajam jāpilda katru dienu. Lai izprastu šo iezīmi, pētīju arī senāk izdotās lūgšanu grāmatas, piemēram, 1829. gadā Polockā izdotajā “Gromota brolistes Wysusvatokas Sirdis Jezu un Maryas”, savukārt 1883. gadā Viļņā – “Gromota Iyugšonu uz gudu Divā Kunga”. 19. gadsimta beigās maija dziedājumu vajadzībām tika izdota atsevišķa grāmatiņa, kas saucās “Kolpōšona par maja mēnesi”. Lūgšanu grāmatās ietvertas norādes gan par lūgšanu saturu, gan arī par procedūru, kā arī izpildāmo dziesmu teksti. Ir arī ieteikumi, ko rakstīt maija mēneša uzdevumos, piemēram, visu mēnesi nedzert brandavīnu, sestdienās atteikties no brokastīm, katru dienu skaitīt īpašas lūgšanas, piedot saviem ienaidniekiem, iet pie grēksūdzes u.tml. Šie uzdevumi varēja būt dažādi – lūgšanas, kas jāskaita katru dienu, labi darbi un palīdzība savam tuvākajam un citi.

Vai padomju laiks tradīcijai ‘izgrieza robu’?

-Nenoliedzami, jā. Kad pārcēlos uz Latgali, es par šo tradīciju neko nezināju. Reizēm dzirdēju, ka viramāte, kura dzīvoja Ludzas rajona Mežvidu ciema Kaķu sādžā, ritos dzied bezgalīgi garus dziedājumus, bet, vaicāta par dziedāšanu, viņa atbildēja, ka tā esot Reita dzīsmē, savulaik tā dziedājuši mājās. Citkārt viņa savā nodabā klusi skandēja maija vakaros, un

Foto - no personīgā arhīva

Valda Čakša. Pētījumu gaitā pedagoģe nonāca pie atziņas, ka baznīcas rituālos nav nekā nejauša. “Domāju, ka maija mēnesis, kad mostas dziņas dabā un arī cilvēkā, nebija izraudzīts nejauši, un šai tradīcijai bija īpaši audzinoša nozīme. Tā Latgales katoļus nenoliedzami padarīja garīgi bagātākus un krietnākus,” uzskata Valda Čakša.

tajās dziesmās bieži minēja Marijas vārdu. Uz maniem jautājumiem viņa atrunājās, ka Latgalē tā darījuši pie sādžas krusta, bet, kad tas ticis nojaukts, viņa dziedot viena pati mājās. Pēc vairākiem gadiem, kad jau zināju par maija dievkalpojumiem pie sādžu krustiem, kopā ar mūzikas vidusskolas audzēkņiem veicu nelielu pētījumu par šīs tradīcijas pastāvēšanu viņu dzimtajās vietās, - rezultāti tiešām bija bēdīgi. Gandrīz visur padomju laikā krusti pie nozīmīgākajiem ceļiem jau bija nojaukti, tie saglabājās tikai nomaļākās sādžās. Daļēji bija aizgājusi arī paaudze, kura aktīvi piedalījās tradicionālajos maija dievkalpojumos. Dažviet vēl bija palikuši trīs līdz pieci rituāla zinātāji. To apliecināja arī aptauja, ko veicu ne vien starp mūzikas vidusskolas audzēkņiem, bet arī savu studentu vidū. Tie bija topošie vēstures un kultūras vēstures, kā arī sākumskolas, sociālo zinību un reliģijas pedagoģijas skolotāji. Dienmēl vairākums no viņiem neko nezināja par šo tradīciju un tikai kādi 8% aptaujāto rakstīja, ka ir par to dzirdējuši no saviem vecākās paaudzes radniekiem, 0,3% bērniņā ar vecmāmiņām bija piedalījušies dziedāšanā pie krusta, bet tradīcijas būtībā nebija iedziļinājušies. Tikai 3 jaunās paaudzes pārstāvji varēja apliecināt šīs tradīcijas pārzināšanu, sakot, ka kopā ar vecvecākiem piedalās pasākumos savās dzīvesvietās, - galvenokārt vietās, kur pēc krucifiksu atjaunošanas, aktīvi sāka darboties tautas tradīciju uzturētāji.

Kā šī tradīcija atšķiras dažādos novados, vietās?

-Dienmēl to īpaši pētījusi neesmu. Zinu, ka arī Kurzemes katoļi šo tradīciju cenšas uzturēt, bet īpaši godā to tur un pēta lietuvieši. Kad piedalījos vienā no zinātniskajām konferencēm Kauņas universitātē, šīs tradīcijas pētniekiem bija atsevišķa sekcija, kur risinājās spraigas diskusijas. Dievs, paredzot katram savu dzīvē ejamo ceļu, tikai atsevišķiem cilvēkiem piešķir arī spējas un vēlmi izkopt tās talantā, lai rezultātā viņš, nedomājot par sevi kā par vīrieti vai sievieti, dotu savai profesijai atbilstošu pozitīvo piensumu iespējami lielākam līdzcilvēku pulkam. Tādu personību piemiņa ir jāpēta, lai saglabātu kā orientieri paaudžu paaudzēs. To pašu var attiecināt arī uz latgaliešu tautas kultūras tradīciju glabātājiem. Ja profesionāļus dzīvē galvenokārt vada mūza jeb savas misijas apziņa, tad tautas kultūras tradīciju glabātājos, manuprāt, vairāk dominē ticība. Tā ir ticība augstākās apziņas iedibinātajai kārtībai, cilvēcīgas dzīves noteikumiem, kas izpaužas arī rituālo darbību respektēšanā, centienos tajās ietvertās vērtības no jauna iedzīvināt mūsdienu sabiedrībā.

Lappusi sagatavoja Z.Logina

Garš un dārgs process

Baltinavā nojaukts “gadsimta” grausts

Foto - A. Kirisanovs

Laukumu labiekārto. Kad nojauktās ēkas būvgružus izvedīs, šajā vietā atvedīs melnzemi, augsni izlīdzinās, izveidos reljefu, iesēs zāli. Ir idejas šeit izvietot lielformāta standus ar fotogrāfijām vai zīmējumiem, kas atgādinātu Masļenku traģēdiju.

Ingrīda Zinkovska

Iebraucot Baltinavā, redzams, ka nojaukts grausts blakus Masļenku traģēdijas piemiņas vietai. Ceļš uz ēkas nojaukšanu bija ilgs, jo tā nepiederēja pašvaldībai, bet bija privātpašums.

Kad Baltinavā viesojās Valsts prezidents vai piemiņas vietā notika citi pasākumi, operatori un fotogrāfi vairījās iemūžināt plašāku piemiņas vietas apkārtni, lai video vai foto neiekļūtu savu laiku nokalpojusi, vizuāli nepievilcīgā ēka.

“Privātpašums ilgi stāvēja neuzturēts, nesakopts, līdz nonāca gaužām bēdīgā stāvoklī. Tā kā tur atrodas Masļenku traģēdijas piemiņas vieta, notiek pasākumi, brauc ciemiņi, tad vieta bija jāsakārto. Saņēmām arī sūdzības no iedzīvotājiem, ka ēkā, kas ir nedroša, dzīvību un veselību apdraudosa, mēdz ielīst bērni. Neapzinīgi iedzīvotāji tur arī bija iesākuši izmest sadzīves atkritumus, ierīkojot tādu kā sadzīves atkritumu izgāztuvi. Griezāmie pie ēkas īpašnieces, lai ēku sakārto, bet viņa atteicās to darīt. Tādēļ nolēmām, ka ēka jānojauc, ejot tiesisko ceļu,” secina Baltinavas novada domes priekšsēdētāja SARMĪTE TABORE.

Baltinavas novada pašvaldība griezās būvvaldē, ēku apsekoja eksperts un atzina, ka tā ir nedroša un dzīvībai bīstama, jo bojātas ir nesošās konstrukcijas, sapuvušas gan sijas, gan pārsedes. Ēku atzina par graustu, kas ir nojaucams. Pamatojoties uz būvvaldes atzinumu, to drīkst darīt pašvaldība, ja īpašnieks to nedara. Savukārt īpašniekam pašvaldībai jāsedz rēķins par pakalpojumu saskaņā ar izdarīto aprēķinu par ēkas nojaukšanu.

Process, protams, nebija tik vienkāršs, - ieradās eksperts, un lieta darīta. Arī īss nē. Par ēkas nojaukšanu domes deputāti sprieda vairākās komiteju sēdēs. Procesā iesaistīja Valsts

policiju. Ēkas īpašniecei vairākkārt tika nosūtīti paziņojumi par to, ka ēku nepieciešams savest kārtībā, taču nekas netika darīts. Kapitālieguldījumi acimredzot bija tik lieli, ka lētāk būtu uzcelt jaunu ēku, nekā savest kārtībā esošo. Dzīvotāji ēkā bija mainījušies vairākkārt, taču neviens no viņiem par ēkas remontu nebija rūpējies. Visi tik dzīvoja tālāk. Rezultātā pašvaldība tomēr vienojās ar īpašnieci, ka ēku nojauc, bet viņai par minēto pakalpojumu būs jāsamaksā.

“Uz to laiku, kad Baltinavā ieradās Valsts prezidents, juridiski ēkas nojaukšana jau bija saskaņota. To drīkstēja darīt, bet tehniski to izdarīt nebija laika. Mums pašvaldībā nav tāda tehniskā nodrošinājuma, vai vienkāršāk runājot, nav tādas tehnikas, lai šādu būvi nojauktu. To ar savu tehniku izdarīja kāda zemnieku saimniecība, kurai šādās lietās ir pieredze. Provizoriski ēkas nojaukšana var izmaksāt aptuveni 2,5-3 tūkstoši eiro, ko par šo pakalpojumu nāksies segt tās īpašnieci,” pastāstīja domes priekšsēdētāja.

Privātpašniekiem piederošo graustu nojaukšanas process nav nedz vienkāršs, nedz lēts, kā iedomājas cilvēki. Ja šāda ēka atrastos laukos, par to tik daudz nesatrauktos. Bet šī ēka atradās Baltinavas centrā, kur notiek dažādi pasākumi, kur garām iet valsts nozīmes ceļš. Baltinavā ir vēl arī citas privātpašnieku ēkas, kas līdzinās graustiem. Taču nav tik vienkārši ņemt tās un nojaukt, apzinoties, ka līdzekļus par šo pakalpojumu diez vai izdosies atgūt. Pašvaldībai ir citas prioritātes, kur likt naudu, kā izglītība, kultūras pasākumi, ēku remonts.

Kad nojauktās mājas būvgružus izvedīs, tad laukumu labiekārto. Novada domes priekšsēdētāja atklāja, ka ir idejas, kā iekārto šo vietu, lai ir lepnums par Baltinavu un cieņa pret Masļenkos bojā gājušajiem Latvijas Valsts robežsargiem.

Informē policija

Laikā no 20. līdz 26.jūlijam Valsts policijas Balvu iecirkņa apkalpojamajā teritorijā reģistrēts viens gadījums par atrašanos alkohola reibumā sabiedriskā vietā. Reģistrēti divi ceļu satiksmes negadījumi bez cietušajiem, viens - ar cietušo. Piecas reizes policisti izbrauca uz sadzīves rakstura konfliktu gadījumiem, divas reizes - uz ģimenes konfliktiem. Reģistrētas arī četras zādzības, no kurām viena no mājokļa.

Nozog ceļa zīmes

Valsts policija uzsākusi kriminālprocesu par 8.jūlija gadījumu Balvu novada Krišjāņu pagastā, kad tur tika nozagtas trīs ceļa zīmes.

Iznīcina biotualeti

17.jūlijā Balvu novada Tilžas pagastā iznīcināta biotualete. Nodarītais materiālais zaudējums – vairāk nekā 150 eiro. Uzsākts kriminālprocess.

Sadursmē gūst miesas bojājumus

20.jūlijā Balvu novada Kubulu pagastā notika automašīnas “Volkswagen Transporter” un sturnas sadursme. Negadījuma rezultātā 1970.gadā dzimušo automašīnas pasažieri ar dažādiem ķermeņa sasitumiem nogādāja tuvākajā medicīnas iestādē.

Uzbrūk traktoram

20.jūlijā Balvu novada Viksnas pagastā traktoram “Valtra T160” tika bojāts priekšējais loga stikls un izsists aizmugurējais loga stikls. Uzsākts kriminālprocess.

Uzlauž privātmāju

22.jūlijā Balvu novada Tilžas pagastā uzlauzta privātmāja un nozagtas mantas. Nodarītais materiālais zaudējums – vairāki simti eiro. Uzsākts kriminālprocess.

Bojā automašīnu

22.jūlijā Balvos kāda persona bojāja automašīnas “Toyota Yaris” labās puses atpakaļskata spoguļi. Nodarītais materiālais zaudējums – vairāki simti eiro. Uzsākts kriminālprocess.

Nozog velosipēdu

25.jūlijā Balvu novada Kubulu pagastā nozagts velosipēds – padomju laika, zilā krāsā, ar grozu aizmugurē.

Informē robežsardze

Zelts futbola sacensībās!

23.jūlijā Olainē notika lekslietu ministrijas atklātā čempionāta sacensības futbolā (7:7 stadionā).

Tajās piedalījās arī Valsts robežsardzes komanda, kura sīvās cīņās izcīnīja 1.vietu. 2.vietā ierindojās Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta vienība. Savukārt 3.vietu ieguva Valsts policijas Rīgas reģionālās pārvaldes futbolisti. Jāpiebilst, ka Valsts robežsargi sacensībās pārstāvēja arī Viļakas pārvaldes robežsargi ERVĪNS ZIEMELIS un EGĪLS JEGOROVŠ.

Valsts robežsardze atgādina

Pierobežas joslā nepieciešama speciālā caurlaide

Pieaugot valsts robežas, pierobežas joslas un pierobežas režīma pārkāpumu skaitam uz ārējām robežām, Valsts robežsardze atgādina, - lai uzturētos pierobežas joslā, personām no 15 gadu vecuma nepieciešama robežsardzes izsniegta speciālā caurlaide. Tas ir arī aktuāli, uzturoties pierobežas joslā Viļakas un Baltinavas novados.

Valsts robežsardze informē, ka šogad konstatēti jau 464 valsts robežas, pierobežas joslas un pierobežas režīma pārkāpēji, tajā skaitā 233 personas bez speciālām caurlaidēm. Savukārt pērn gada laikā konstatēti 426 valsts robežas, pierobežas joslas un pierobežas režīma pārkāpēji, tajā skaitā 176 personas bez speciālām caurlaidēm. “Atgādinām, ka, atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem, gar ārējo Latvijas

Republikas sauszemes robežu ir noteikta ne vairāk kā divus kilometrus plata pierobežas josla. Lai uzturētos pierobežas joslā gar Latvijas Republikas - Krievijas Federācijas valsts robežu un Latvijas Republikas - Baltkrievijas Republikas valsts robežu, personām no 15 gadu vecuma ir nepieciešama Valsts robežsardzes izsniegta speciālā caurlaide. Saskaņā ar grozījumiem Latvijas Republikas valsts robežas likumā, kas stājās spēkā 2015.gada 29.decembrī, ir mainījies tiesiskais regulējums, kas nosaka, ka caurlaides var nedrukāt un nenēsāt līdzī, jo Valsts robežsardzes amatpersonas tās esamību var pārbaudīt savā datubāzē. Šajā gadījumā personai gan jārēķinās ar to, ka viņa var tikt aizkavēta līdz brīdim, kamēr robežsargs datu bāzē veiks pārbaudi par caurlaides izsniegšanas faktu,” informē robežsardze.

Valsts robežsardze speciālās caurlaides aicina pieprasīt un

saņemt elektroniski, vienotajā pakalpojumu portālā www.latvija.lv izmantojot e-pakalpojumu “Pierobežas joslas speciālo caurlaižu un reģistrācijas izziņu pieteikšana un saņemšana”. Ar iesniegumu speciālās caurlaides saņemšanai var griezties arī jebkurā Valsts robežsardzes struktūrvienībā. Tāpat Valsts robežsardze atgādina, ka personai, uzturoties pierobežā, ir pienākums glabāt pie sevis un pēc Valsts robežsardzes amatpersonas pieprasījuma uzrādīt dokumentu, kas apliecina personas identitāti un tiesības uzturēties Latvijas Republikā.

Latvijas Republikas valsts robežas likuma 36.pants nosaka, ka par valsts robežas, valsts robežas joslas, pierobežas joslas, pierobežas vai robežšķērsošanas vietas režīma pārkāpšanu piemēro brīdinājumu vai naudas sodu līdz simt naudas soda vienībām.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Jaunākie žurnālu numuri

Legendas

Padomju vara pret epidēmijām. Sabrūkot Krievijas impērijai, postā un asinis tapa boļševiku valsts. Tai nemitīgi bija jācīnās arī pret neredzamu ienaidnieku, proti, nāvējošu infekciju epidēmijām.

Ūdens teritorija. Varētu domāt, ka cilvēki peldes izbaudījuši visos laikos, taču tā nav - savulaik peldēt neprata pat jūrnieki, nemaz nerunājot

par iekšzemē dzīvojošajiem.

Vētraiņa Molla. Viena no 17.gadsimta Lielbritānijas kriminālās pasaules slavenākajām pārstāvēm bija Mērija Frita, kuru absolūti neinteresēja ne likumi, ne tajā laikā pieņemtās morāles normas.

Augstākā mērā miklains gadījums. 1930.gada 30.janvārī Rīgas kafējnicā A.T. iegāja divi kungi. Pasūtīja kafiju un pēc īsa brīža teju vienlaicīgi nomira. Slepka vība? Kopēja pašnāvība? Rīgas publika un policija laužija galvas vairākas dienas.

Zvaigznes nolemtība. Izcilais baletdejojājs Aleksandrs Godunovs mēģināja izlauzties cauri dzelzs priekšskaram, kā 70. gados darīja daudzi padomju mākslinieki. Tas viņam izdevās, taču brīvības cena izrādījās pārāk augsta.

Vēl lasiet par viduslaiku briesmoni mantikoru; ebreju atriebēju Abu Kovneru; krievu miljonāra noslēpumaino nāvi Kannās; pasaules galvaspilsētas Romas noslēpumiem; Ahasvēru, kurš nolādēts ar mūžīgu dzīvi; Austrumu un Rietumu imperatoru trakajām orgijām; saldējuma dosjē un citus stāstus, kas jāzina!

Ilustrētā Pasaules Vēsture

Jetas kanālu uzbūvē pārāk vēlu. Jau 16.gadsimtā Zviedrija sapņo izvirīties no Dānijas Ēresunda muižas nodevas, uzbūvējot 190 km kanālu un izveidojot ūdensceļu pāri valstij. To sāk rakt tikai 1810.gadā. Kad Jetas kanālu pabeidz, tasisti vairs nav vajadzīgs. Ir sācies dzelzceļu laikmets.

Londonā uzdarbojas zagles. Modes preču lielveikalos pārdevēji bailēs nosvīst, kad durvis ver grupa jaunu, labi ģērbtu sieviešu. Tā ir viena no rūdītākajām sieviešu bandām "Forty Elephants" ar neželīgo Elisu priekšgalā. Londonas garnadzēm ir vairākas metodes, kā nozagt kāroto. Košājāmā gumija atvieglot dārglietu zādzību.

Tvaicinieks joņo līdz pat 200 km/h. Brāļu Stenliju tvaika dzītie spēkrati iekaro vairākas virsotnes: uzbrauc aptuveni 2000 metru augstā kalnā un ātrumā apsteidz iekšdedzes dzinēja automobili. Viena no brāļu ražotajām "Stanley Model 63 Toy Tonneau" atrodas arī kādā Latvijas privātkolekcijā.

Bīstamā angļu - skotu robeža. Anglijas un Skotijas pierobežā regulāri siro organizētas laupītāju grupas, pret kuru patvaļu bezspēcīgi pat abu pušu karaļi.

Latvijas un Krievijas līgums. Pēc mēnešiem ilgām sarunām Krievija "uz mūžīgiem laikiem" atsakās no Latvijas teritorijas. Seši vīri dodas nezināmā. Norvēģu polārpētnieka Fritjofa Hansena komanda ir pirmā, kas pēta ledājiem klāto Grenlandi.

Pārbaudi sevi! Ko tu zini par Āfrikas tautām?

Piedzīvo vēsturi! Neželīgā Timura greznā galvaspilsēta Samarkanda.

Vasaras kūkas

Žurnālā piedāvājam receptes vasaras 2.pusei atbilstošām, viegli pagatavojamām kūkām, plātismaizēm, pīrāgiem, sacepumiem, tartēm, raušiem, mafiniem. Ir gan saldo kūku, gan sāļo kūku receptes.

To gatavošanā izmantotas vasaras 2.puses ogas un augļi - plūmes, ķirši, avenes, upenes, āboli utt.

Daļa kūku īpašas ir ar saviem pildījumiem - mājas krēmiem, karamēļu, šokolādes krēmiem u.c.

Kūku sastāvā izmantots gan jogurts, gan putukrējums, gan svaigais siers.

Žurnāls piedāvā arī variācijas kūku pamatnēm - saldā un sāļā smilšu mikla, paniņu/kefira pamatne u.c.

Receptes veidotas ar domu, ka, saglabājot pamatrecepti, piedevas - ogas, augļus un pildījumus - var arī mainīt.

Krustvārdu mīkla

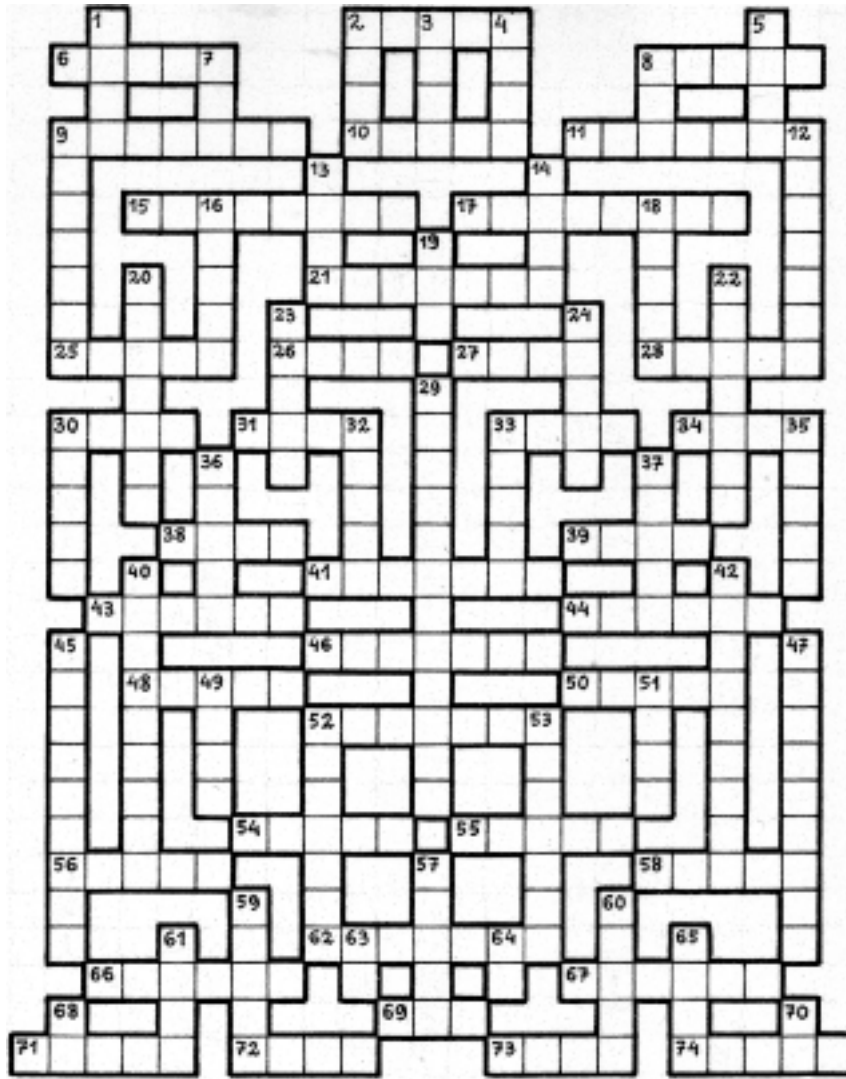
Krustvārdu mīklu risinātāji, kuri pareizi atrisinājuši mīklu, ik mēnesi pretendē uz pārsteiguma balvu. Atbildes gaidām līdz 25.augustam.

8. kārtā

Augusta mīklu atrisināja: M.Kacēna (Balvi), I.Homko (Medņeva), A.Jugane (Vectilža), D.Zelča (Krišjāņu pagasts), A.Mičule (Tilža), I.Svilāne (Lazdukalns).

Par jūlija krustvārdu mīklas atrisināšanu balvu saņē **MARIJA KACĒNA** no Balviem. Pēc balvas griezties redakcijā.

Sastādīja G.Gruziņa

Mīklu sērija "Pagasti - 3"

Horizontāli: 2. Kurā tagadējā p. (p. centrs) teritorijā 1910.gadā Ludzas upes krastā Zeltiņu ciemā tika atrasts Latvijas teritorijā nozīmīgākais (Eversmūižas) 11.gadsimta monētu depozīts? 6. Ezers Dvietes p. 8. Krauja Dundagas p. ap 20 km garumā - Slīteres ... kalni. 9. Vācbaltiešu paleontologs, embriologs, ģeologs (1794.-1865.), Pēterburgas ZA akadēmiķis, 1833.-1844.g. dzīvojis Carnikavas muižā. 10. Kādreiz - pietura Daukstu p. dzelzceļa līnijā Pļaviņas-Gulbene (atklāta 1924.gadā). 11. Valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis Feimaņu p. - ... pilskalns. 15. Dzimta, nākusi no bijušā Snīpeles p. (tagad - Dobeles p.), uzvārds vienāds ar māju vārdu, no šīs dzimtas ir Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja dibinātājs. 17. Ciems Daukstu p. 21. Dricānu p. robežpagasts. 25. Trauki maizes mīklas iejaukšanai. 26. Maza upīte, strauts. 27. Upe Ēveles p. 28. Kādu sejas izteiksmi rāda dusmīgs, ar kaut ko neapmierināts un vilies cilvēks? 30. Ciems Durbes p. 31. Sabiedriska darbinieks, politiķis, dzimis 1899.gadā Varakļānu p. (tagad - Dekšāru p.) "Madžuļos", Otrā Pasaules kara beigās devies trimdā, miris ASV. 33. Eglaines p. bijušais nosaukums, senāk - mācītājmuiža, kur 1714.gadā dzimis vācbaltiešu luterāņu teologs, "Latviešu valodas vārdnīcas" autors

G.Fr.Stenders. 34. Vācu tautības latgaliešu rakstnieks, tulkotājs, katoļu garīdznieks, dzimis 1721.gadā Kurzemes hercogistē, no 1749.gada darbojās Latgales teritorijā, no 1774.gada misionārs Dagdā. 38. Mākslinieks, viens no latviešu modernās mākslas veidotājiem, dzimis 1896.gadā Dzērbenes p. "Kleķeros". 39. Viens no p., kurā mūsdienās iekļauts 1949.gadā likvidētais Teteles p. (līdz 1925. - Tetelmindes p.). 41. Dunavas, Dvietes p. robežpagasts. 43. Ciems Drabešu p., kurā atrodas daļēji rekonstruēta ezerpils. 44. Valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis Elkšņu p. - ... pilskalns. 46. Dvietes robežpagasts. 48. Ezers Ēdoles p. 50. Ciems Elejas p. 52. Kurā p. atrodas Latvijas galējais dienvidu punkts? 54. Ciems, p. centrs, kur 1864.gadā notika pirmie dziedāšanas svētki. 55. Dignājas p. robežpagasts. 56. Kura dzejnieka pirmie dzīves gadi pagāja Tadenavas pusmūižā? 62. Kura p. teritorijā stiepjas gar Rīgas jūras līci 43 km garumā? 66. Kuras upes krastos atrodas Embūtes jeb Induļa pilskalns? 67. Ārsts, zinātnieks, leproloģijas pamatlicējs Latvijā, dzimis 1870.gadā Krapas p. (tagad - Daukstu p.) "Melderos". 69. Krūzes rokturis. 71. Mazpilsēta, p. centrs, kur 1887.gadā dzimis sabiedrskais un politiskais darbinieks Z.A.Meierovics. 72. Literatūrzinātniece, pasniedzēja, politiķe (vārds), dzimusi 1970.gadā Dagdā. 73. Baltu tauta, kuras sens centrs bija Dignājas apmetne, Atskaņu hronikā minēta 1271.gadā. 74. Aktrise (vārds), dzimusi 1957.gadā Durbē.

Vertikāli: 1. Dignājas, Dunavas p. robežpagasts (p. centrs). 2. Kurā p. (p. centrs) atrodas Galenieku purvs? 3. Pirmais latviešu ārsts Dundagā, dzimis 1808.gadā, Dundagā strādājis 1844.-1855.gadā. 4. Dižkoks Elejas parkā (apkrātmērs 5,52 m), Elejas p. (apkrātmērs 5,06 m). 5. Medusvācējs kukainis, saistīts ar kāda ciema nosaukumu Dunikas p. 7. Kas ir Zivārtiņš? 8. Apakšā, lejā. 9. Ciems Cirmas p. 12. Dagdas, Ezernieku p. robežpagasts. 13. Mākslas firma (1957.g.), kuras filmēšanas laikā tika uzspridzinātas Otrā pasaules kara laikā sagrautās Džūkstes skolas drupas. 14. Valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis Cesvaines p. - ... senkapi (Bēzkalniņš). 16. Sala Daugavā Daugmales p., kurā Pirmā pasaules kara laikā bija nocietinājums, 1924.gada 27.jūlijā Valsts prezidents J.Čakste atklāja pieminekli salas aizstāvjiem. 18. Pašlaik, šobrīd. 19. Mūziķis, diriģents, pedagogs, dzimis 1884.gadā Druvienas p. 20. Kurā p. (tagadējais p. nosaukums) no 1833.gada pirmās Kurzemes skolotāju sagatavošanas iestādes vadītājs un skolotājs bija A.Bergmanis (Kalnenieku Andrejs)? 22. Dzejnieks, dzimis 1874.gadā tagadējā Ceraukstes p. "Lejeniekos". 23. Degoles p. robežpagasts. 24. Aktieris, režisors, rakstnieks, dzimis 1917.gadā Virānes p. (tagad - Dzelzavas p.). 29. Vācbaltiešu muižnieku dzimta no Drustiemi, viens no dzimtas pārstāvjiem iestājās par latviešu tautskolu un Vidzemes skolotāju semināra dibināšanu (1833.gadā Vidzemes Landtāgs to noraidīja). 30. Ezers Ērgemes p. 32. Ezers Cirmas p. 33. Upe Daudzeses p. 35. Upe Ezeres p. 36. Ciems Ezeres p. 37. Valsts nozīmes mākslas piemineklis Dāviņu p. - ... baznīcas altāris (17.gs. 3.ceturksnis). 40. Kurā p. atrodas kādai R.Blaumaņa populārai lugai veltīts muzejs? 42. Ciems Demenes p. 45. Ciems Demenes p. 47. Dricānu p. robežpagasts (p. centrs). 49. Ezers Ērgemes p. 51. Codes p. ģerboņa fona krāsa. 52. P. (p. centrs), kurā 1871.gadā dzimis otrais Latvijas Valsts prezidents G.Zemgals. 53. Demenes p. robežpagasts. 57. Mākslinieks, dzimis tagadējā Čornajas p. "Dukstīgalā". 59. R.Blaumaņa memoriālais muzejs Ērgļu p. 60. Apdzīvota vieta vienā no Degolas p. kaimiņpagastiem. 61. Dundagas p. robežpagasts (p. centrs). 63. Nolieguma partikula. 64. Mākslinieks (iniciāli), dzimis 1925.gadā Dzērves p. (tagad - Cīravas p.) "Būriņos". 65. Ciems Dubnas p. 68. Personas vietniekvārds. 70. Pastāv, eksistē.

Jūlija mīklas (Pagasti - 2) atrisinājums

Horizontāli: 1. Medzes. 2. Rāviņš. 8. Mātisa. 9. Liepu. 10. Medumu. 14. Nes. 16. Bierīņu. 17. Malnava. 21. Unda. 24. Bāka. 26. Kurnalina. 30. Rogovka. 33. Buntiki. 34. Abi. 35. SIA. 36. Īles. 37. Ilga. 41. Nesen. 43. Mihalovas. 44. Kārde. 45. Asaru. 46. Kalni. 48. Veipi. 51. Briņķu. 53. Liveni. 55. Čaulu. 58. Slutišku. 59. Rāj. 60. Vasīļova. 63. Bukas. 64. Idiņu. 65. Annas.

Vertikāli: 3. Amata. 4. Otas. 5. Nereta. 6. Vuķu. 7. Luņķi. 11. Bauņu. 12. Pīkas. 13. More. 15. Hūns. 16. Bondari. 18. Alksnis. 19. Lēnu. 20. Buls. 22. Akaviņa. 23. Kaunata. 25. Joša. 27. Nīca. 28. Ogres. 29. Miški. 31. Alši. 32. Nicgale. 33. Bēne. 36. Īdeņa. 38. Andri. 39. Lisa. 40. Zaņa. 42. Nurmi. 44. Krape. 47. Losis. 49. Ivulāni. 50. Malta. 52. Ņukšas. 54. Viksna. 56. Auru. 57. Toma. 61. Mi (Si). 62. Tu.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Laika zīmes

Kāds varētu būt augusts šogad?

Tautas gudrība vēsta, ja augusts silts, tad rudens vējains. Ja augusta sākums karsts, tad ziema auksta, sniegaina un gara. Kopumā mēreni siltais un ar nevienmērīgu nokrišņu sadalījumu aizejošais vasaras galvenais mēnesis jūlijs ar līdzīgiem laika apstākļiem ievilksies arī augustā.

Atbilstoši februārim un pavasara vērojumiem dabā, tad kopumā augusts būs mēreni silts, bet ar novirzi uz siltāku. Nokrišņi tuvu normai, bet sadalījums, tāpat kā iepriekšējos vasaras mēnešos, nevienmērīgs. Iespējams, ka dienas ar karstumu +30°C un vairāk Rudzu mēnesī arī izpaliks.

Laikā līdz Uguns dienai (10.augusts) silts, temperatūra pārsvarā ap +20, +25°C. Šajā laikā nokrišņi īslaicīgi, bet pirms Labrenča (10.augusts) reizēm stipri un ar pērkona negaisiem. Mēneša vidū laika apstākļi mainīgi, bet lielākoties sauss un saulains. Nokrišņi īslaicīgi, nereti arī pērkons ducinās, bet

biežāk arī neliels sēņu lietutiņš. Laikā ap Vasaras Māru (15.augusts) gaisa temperatūras var būt svārstīgas no +18 līdz +28°C.

Mēneša otrajā pusē, laikā pirms Bērtuļa (24.augusts), vasarīgi silti un nelieli īslaicīgi nokrišņi. Laikā ap Linu dienu, pieaugoša mēnesī (25.augusts), laika apstākļi mainīgi. Temperatūra dienās ap +18, +23°C. Saule misies ar mākoņiem. Šajā laikā neliels īslaicīgs lietus. Mēneša beigās dienas kļūs vēsākas un dažviet dzestrās naktīs salnu vietās iespējamas pirmās rudens salnas.

Augusts ir viršu un riekstu laiks. Jāvēro virši. Ja zied vairāk no galotnes – rudenī sals nāks lēnāk, bet būs stiprāks. Tāpat lazdas. Ja daudz riekstu – ziemā sākumā būs daudz sniega. Šogad riekstu daudz.

Skaistu laiku vēlot, VILIS BUKŠS

Puķu mode

Dārzos atgriežas vecmāmiņu puķes

Lauztā sirds jeb sirdspuķe

Lauztā sirds, raudošā sirds, Marijas sirds - veclaiku dārzu puķe, kas atkal kļūst populāra. Viena no retajām, kuras ieviešanas laiks Eiropā ierakstīts dārzu vēstures dokumentos, un tas ir 1847.gads.

Kopš 18.gadsimta britu dabaspētnieki veda uz Angliju interesantus un neparastus augus no Ķīnas un Japānas, un šādā veidā savvaļas puķe ar ziedīniem, kas atgādina pāršķeltu sirdi, nonāca Anglijas dārzos, bet pēc tam arī citās Eiropas zemēs, tajās, kur tai piemēroti dzīves apstākļi. Mūsu dārzos tai patiek augt līdzīgos apstākļos - irdenā, ar barības vielām pietiekami bagātā augsnē, vieglā pusēnā. Vecāki augi iztur arī tiešu pusdienas sauli, taču jaunajiem tā ne visai nāk par labu, tie bieži vien nīkuļo.

Kas ir jāzina par lauztās sirds audzēšanu

Stādot lauzto sirdi kompozīcijā ar citiem augiem, jāreķinās, ka pēc noziedēšanas tā zaudēs dekoratīvo izskatu. Dažām šķirnēm lapas iekrāsojas košākos toņos, tomēr lielākā daļa kļūst neizskatīgas.

□ Plānojot dobi, līdzās der stādīt tādus augus, kuri sāk ziedēt vasaras otrajā pusē, kad lauzto sirdi vietā veidojas pustukši laukumi.

□ Ja lauztā sirds aug ļoti tiešā saulē, tad nezied tik krāšņi; arī pilnīgā ēnā tā nīkuļo. Lauzto sirdi pēc noziedēšanas nevajag apgriezt vai vēl sliktāk - nogriezt.

□ Pieredzes bagāti audzētāji saka, ka tas ir viens no izplatītākajiem un lielākajiem jaunumiem, ko šim augam var nodarīt. Apgriešana novājina un nākamajā gadā tas nezied ne uz pusi tik krāšņi, kā varētu ziedēt. Noziedējušie ziedi gan jāizvāc, lai veicinātu ziedu veidošanos.

□ Augsni apkārt celmam vēlams regulāri irdināt, taču jāraugās, lai neievainotu saknes.

□ Jārēķinās, ka lauztā sirds ir ļoti trausla, tādēļ, kopjot apkārtējos augus, jāskatās, lai nenolauztu ne zarus, ne ziedus.

□ Ja nāk apjaušana, lauztā sirds tomēr iestādīta nepareizā vietā, pavasarī auga sakņu kamols jāsadala un jāpārstāda tur, kur vajag.

□ Lauztās sirds saknes ļoti garšo pazemes grauzējiem, tāpēc, ja tie ieviesušies, nekā cits neatliks, kā iestādīt lauzto sirdi pēc iespējas lielākā puķupodā, kam izurbti papildu

caurumi, taču tie ir pietiekami mazi, lai grauzēji netiktu iekšā. Pēc tam puķu podu ierok zemē.

□ Ja lauztā sirds sakuplojusi un tai nepieciešama sadalīšana un pārstādīšana, tikai šā iemesla dēļ, tad īstais brīdis ir vasaras otrā puse vai arī pavasara pirmā puse.

Lauzto sirdi var audzēt arī puķu podā

Audzēt var, tomēr īsti labi tā nejutīsies, jo lauztajai sirdij vajadzīgie augšanas apstākļi podā ir diezgan ierobežoti, tādēļ, ka tai patiek veidot sazarotu sakņu sistēmu. Ja tomēr nav citu iespēju, bet audzēt gribas, tad jāņem vērā, ka:

- nepieciešams liela izmēra pods;
- tas jānoliek gaišā vietā;
- jā rūpējas par regulāru un vienmērīgu mitrumu, taču nedrīkst pieļaut ilgstošu slapjumu;
- regulāri jāmēslo; ja gaidāma salna, augs jāapsedz.

Ir dažādas lauztās sirdis jeb sirdspuķes

Krāšņā sirdspuķe (*Dicentra spectabilis*) zied sākot no maija vidus līdz jūnijam ieskaitot. Ziedošā krūma augstums ir 70-80 cm augsts. Lapas ir gaiši zaļas, maigas. Ziediem ir sirdsveida forma balti rozā krāsā. Nokarenās sirsniņas sakārtotas lokveidā ķekaros, kas vējainā laikā maigi šūpojas vai rīta rasas pilienu maigi papildina sirsniņas formu. Dažiem lauztās sirds ziedi izskatās kā pārļainas asaras. Krāšņās sirdspuķes jeb lauztās sirds šķirne 'Alba' - salīdzinājumā ar vienkāršo rozā, neaug tik ātri, taču arī aug ļoti un zied drusku ilgāk kā rozā.

Izcilā sirdspuķe (*Dicentra eximia*) - līdz 30 cm augstas lauztās sirdis ar rozā ziedīniem.

Dailā sirdspuķe (*Dicentra formosana*) - 60-70 cm augstas lauztās sirdis ar īpašas formas ziediem dažādās krāsās, piemēram, šķirne 'Bachhanal' - karmīnsarkana, šķirne 'Aurora' - šampanieša krāsā, šķirne 'Luxuriant' - princešu rozā.

Darbi augustā

Košumdārzā

* Vasarā viens no galvenajiem dārza darbiem ir laistīšana. Pēdējo reizi pirms ziemas apgriez dzīvžogus. Pārējiem kokiem un krūmiem izgriez vecos, slimos un nokaltušos zarus. Apgriez noziedējušās Japānas spirejas, pieformē citus košumkrūmus. Izgriez noziedējušās ziedkopas un atvases.

* Sakopj koku un krūmu apdobs. Ar komplekso rudens mēslojumu (kompleksais mēslojums ar samazinātu slāpekļa daudzumu vai pat bez tā (N-0-3,5) un palielinātu kālija daudzumu, (K-15-20), mēslo kokus krūmus un ziemcietes. Kālijs palīdzēs augiem nobriest un sagatavoties ziemai.

* Noziedējušajām ziemcietēm izgriez ziedkopas, nogriez bojātas, slimās un neglītās lapas. Izrok, sadala un pārstāda vasarā un pavasarī ziedošos pārāk biezi saaugušos ziemciešu cerus un pudurus. Apgriez lavandas, timiānu, raudeni, izopu.

* Palielina vietā stāda divgadīgo puķu - kāršožu, mārpuķiņu, pulksteņiņu, nelķu, uzpirstiņu, vakareņu, neaizmirstuļiņu, margrietuņu un atraitniņu stādus. Stāda vai pārstāda lilijas, augustā stādāmās sīpolpuķes - krokusus, muskares, rūtainās un karaliskās fritilārijas, sniedzītes, pušķinijas. Sīpolpuķes stāda trīs sīpolu dziļumā.

* Krāšņās viengadīgās vasaras puķes var atjaunot, augus apgriežot. Neizskatīgas alisītes un lobēlijas apgriez diezgan pamatīgi, atstājot trešo daļu no auga. Tā var atjaunot, ja dobēs vēl ir saglabājušās, arī izskatu zaudējušās atraitnītes. Citām vasaras puķēm nogriez garākos izstīdējušākos dzinumus, neglītās, bojātas, nodzeltējušās un slimās lapas. Visām vasaras puķēm izgriez noziedējušās ziedkopas. Puķes regulāri - vismaz reizi divās nedēļās mēslo ar papildmēslojumu vai arī laista ar vājas koncentrācijas barības šķīdumu katrā laistīšanas reizē.

* Vāc ziedu sēklas. Tradicionāli tiek uzskatīts, ka labākas sēklas rodas no pirmajiem ziediem, tāpēc tos neizgriez, bet ļauj tiem nobriest.

Augļu dārzā

* Augļu dārzā ir ražas laiks. Ogas jau novāktas, tagad laiks parūpēties par ogulājiem, sakopt tos un pabarot, lai arī nākamgad ogu būtu daudz. Ābolu, plūmju un bumbieru ražas vēl tikai gaidāmas. Tagad jā rūpējas, lai to neiznīcina sausums, slimības un kaitēkļi. Pēc ražas novākšanas ogulājiem izgriez bojātos, sausus un slimos zarus. Izravē un uzirdina apdobs, ogulājus mēslo ar rudens mēslojumu un profilaktiski miglo pret slimībām un kaitēkļiem.

* Veido vainagus saldajiem un skābajiem ķiršiem. Augļu kokiem izplēš jaunus nevajadzīgos dzinumus (ūdenszarus).

* Izgriez noražojušos aveņu dzinumus. Laista. Irdina rindstarpas, mulčē apdobs.

* Nogriez noražojušo zemeņu lapas. Zemeņu cerus mēslo ar komplekso mēslojumu ar pazeminātu slāpekļa un fosfora saturu. Iepriekš sagatavotajās dobēs stāda jaunās zemenes. Jaunos stādījumus regulāri laista.

Sakņu dārzā

* Gurķi, tomāti, kabači ražo bagātīgi, un, ja iesēts un iestādīts tā pavairāk, ne visu iespējams apēst. Tomēr pat, ja dārzeni ir daudz, raža ir jānolasa, citādi dārzeni ne tikai pāraugs, bet augs arī pārstās veidot jaunus augļus un visus spēkus veltīs sēklu briedināšanai.

* Katru dienu nolasa gurķus, gatavos tomātus, novāc kabačus, patisonus. Ešanai lasa cukurzirnīšus, sviesta pupiņas.

* Novāc sīpolus, ķiplokus un liek žāvēties labi vēdināmās telpās.

* Sēj viengadīgos garšaugus, dilles, salātus, spinātus, redīsus.

* Ar ceru dališanu pavairo daudzgadīgos garšaugus: raudeni, timiānu, skābenes, ziemas lokus, estragonu.

* Tomātiem nokniebj galotnes un augšējos dzinumus, izkniebj pazares.

* Ja dārzā aug kartupeļi, tad augusta otrajā pusē tiem nopļauj lakstus, lai kartupeļi labāk nobriestu.

Siltumnīcā

* Vasaras beigās arī siltumnīcas augiem parādās vairāk iespēju saņemt kādu slimību. Ja laikus nepamana slimības pazīmes, var gadīties, ka augi ātri vien aiziet bojā. Tāpēc jā rūpējas par siltumnīcas mikroklimatu un augiem optimālu laistīšanas un barošanas režīmu.

Dārza darbu kalendārs augustam

P	31		3	Pilnmēness 8.59		10		17		24	
O			4			11	Dilstošs mēness 19.45	18		25	Augošs mēness 20.58 Nelabvēlīga diena
T			5			12		19	Jauns mēness 5.42 Nelabvēlīga diena	26	
C			6			13		20		27	Nelabvēlīga diena
P			7			14		21	Nelabvēlīga diena	28	
S	1	Nelabvēlīga diena	8			15		22		29	
Sv	2		9	Nelabvēlīga diena		16		23		30	

-Lapu dienas -Augļu dienas -Sakņu dienas -Ziedu dienas Nelabvēlīga diena - nav ieteicami dārza darbi

* Izmantoti interneta portāli

Izsole

AS "Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor" elektroniskajā izsolē elektronisko izsoļu vietnē <https://izsoles.ta.gov.lv/> ar augšupejošu soli pārdod **izīrētu valsts nekustamo īpašumu "Roziņi", Viksnā, Viksnas pagastā, Balvu novadā, ar kadastra Nr. 3894 504 0003. Izsoles sākumcena EUR 720,00; nodrošinājums – EUR 72,00; izsoles solis – EUR 50,00.**

Izsoles sākums - 07.08.2020., izsoles noslēgums - 07.09.2020. plkst.13.00.

Personai, kura vēlas piedalīties izsolē, **līdz 27.08.2020.** jāiemaksā nodrošinājums AS "Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor" norēķinu kontā AS "Citadele banka" Nr.LV07PARX0003805160002, un, izmantojot elektronisko izsoļu vietni, jānosūta lūgums autorizēt to dalībai izsolē.

Pirkuma apmaksā: tūlītēja samaksa vai nomaksa atbilstoši elektroniskās izsoles noteikumiem: https://www.possessor.gov.lv/upload/uploads/132-1062_pielikums.pdf. Par nosolīto objektu nosolītā augstākā cena vai objekta nomaksas pirkuma gadījumā avanss 10% no nosolītās cenas, atrēķinot iemaksāto objekta nodrošinājumu, jāsamaksā divu nedēļu laikā no izsoles noslēguma dienas.

Elektroniskās izsoles norises noteikumi: <https://izsoles.ta.gov.lv/noteikumi/1>.

Tālrunis uzziņām 67021300, 67021413, 67021348.

Pērk

Z.s "Strautiņi" iepērk mājlopus.
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tāl. 29411033.

IEPĒRK MAJLOPUS
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galasparrade.lv

SIA "Senlejas" iepērk liellopus, teļus. BIO liellopiem augstas cenas! Samaksa tūlītēja. Tāl. 62003939.

Dažādi

Zāles smalcināšana.
Tāl. 29332209.

Piegādā smilti, granti, melnzemi.
Tāl. 29433126.

Smalcina un plauj ganības, pļavas.
Tāl. 29165808.

Meklē meistarū. Tāl. 25261140.

SIA "RENEM" iepērk jaunlopus, aitas, liellopus.

Elektroniskie svāri.
Samaksa skaidrā naudā vai ar pārskaitījumu.
Tāl. 29996309, 26447663,
29485520, 26373728 vai uz e-pastu:
re-nem@inbox.lv
Zvaniet - cenas mainās katru nedēļu.

Iepērk upenes Kubulos,
0,50 EUR/kg. Tāl. 27004732.

Iepazīšanās

Vēlos iepazīties ar brīvu, slaidu sievieti nopietnos nolūkos. Vidējais vecums 50 gadi. Sākumā sazināsimies ar SMS.
Tāl. 28993683.

Atrasts

Stekentavā atrastas atslēgas ar piekariņu 'Emija'. Interesēties redakcijā.

Pārdod

7.augustā z/s "Gračuļi" pārdod dažādu krāsu 'Dominant' un 'Leghorn' jaunputnus (3,5-6mēn.), dējējvistas, gaiļus (arī maina).
Tāl. 29186065; 25983997 (šoferis).
Bērziņi 7.20 - Lazdukalns 7.35 - Kapūne 7.45 - Rugāji 7.55 - Medņi 8.05 - Naudaskalns 8.15 - Balvi 8.25 - Kubulī 9.00 - Viksna 9.20 - Kuprava 9.40 - Viļaka 10.00 - Žiguri 10.20 - Borisova 10.40 - Semenova 10.55 - Šķilbēni 11.05 - Rekova 11.15 - Upīte 11.25 - Baltinava 11.45 - Briežuciems 12.00 - Egluciems 12.20 - Vectilža 12.40 - Tilža 13.00 - Golvori 13.15 - Bērziņi 13.30.

Pārdod malku vai maina pret veciem motocikliem. Malkas gabalošana, skaldīšana. Tāl. 26425960.

Skaldīta malka ar piegādi,
4,5 m³ - EUR 155. Tāl. 29418841.

Pārdod māju Steķentavā.
Tāl. 22460507.

Pārdod 2-istabu dzīvokli Balvos,
Ezera 42. Tāl. 25698679.

Pārdod ziemas kļokus 'Lūbaša',
2,50 -3,50 EUR/kg (atkarībā no izmēra), Šķilbēnu pagastā.
Tāl. 26594714, 26173306.

Pārdod siena rulonus Baltinavā,
140 gab. Tāl. 29114559.

Bioloģiskā saimniecība pārdod rudzus. Tāl. 26160674.

Līdzjūtības

*Svētā klusumā, tālā un mūžīgā,
Atmiņām atdota, viena svečīte
dzīest ...
Šajā sājū un skumju brīdī klusi
mierinājuma vārdi un patiesa
līdzjūtība prāvestam **Mārtiņam
Klušam, TĒVU** mūžības ceļā
pavadot.
Balvu novada dome un
pašvaldība*

*Mēs Dievu, žēlsirdīgo Tēvu, lūdzam,
Viņš gaisma vienīgā, kam nav(a)
rieta, lai savā valstībā tev dāvā
mūžam to mājokli, kur svētlaimīgo
vieta.*

Domās un lūgšanās esam kopā ar mūsu **draudzes prāvestu Mārtiņu**, pavadot tēvu **JURI KLUŠU** Mūžībā.
SIA "Senda Dz" kolektīvs

*Vienu es izlūdzos no Tā Kunga, pēc
kā es kāroju:*

*ka es varu palikt Tā Kunga namā
visu savu mūžu,
skatīt Tā Kunga jaukumu un pielūgt
Viņu Viņa svētajā vietā.*

Skumstam ar mūsu **prāvestu Mārtiņu Klušu**, pavadot **TĒVU** mūžības ceļos. Lai mūsu katra klusa lūgšana dod mūžīgo mieru un mūžīgā gaisma lai atspīd viņam.
Balvu Romas katoļu draudze un komiteja

*Klusiem soļiem māmuliņa
Mūžam durvis aizvērusi.*

*Ne vārīdņa nebildusi,
Skumjas sirdī atstājusi.
(V.Kokle-Liņiņa)*

Kad pa vasaras ziedu taku mūžībā jāpavada **MĀMULIŅA, VECMĀMIŅA, VECVECMĀMIŅA**, izsakām līdzjūtību **Lucijai Jaunzeikarei un mazbērnu ģimenēm**.
Alberta, Ināras, Daiņa ģimenes, Geņa Rūbānos

*Dvēselītei nevajag'a
Trepju kāpti debesis;
Atnāks Dieva eņģeliši,
Uznesis rociņām.*

Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība **Jānim, Artim Bikaviņiem un pārējiem tuviniekiem**, pavadot **MĀMIŅU, VECMĀMIŅU** kapu kalniņā.
Z/S "Podi" kolektīvs

*Sapņem, labā Zemes mātē,
Vienu sirmu māmuliņi,
Apsedz viņu silti, silti
Savām smilšu villainēm.*

(Latv.t.dz.)

Mūsu patiesa līdzjūtība, **Lucijai ar bērniem, MĀMIŅU, VECMĀMIŅU un VECVECMĀMIŅU** mūžības ceļā pavadot.
Stirnieku ģimene

*Klusu, klusu, nu uz dusu
Ne vairs grūti, ne vairs sāj.*
Tava mīla paliek dzīji sirdī, māt,
Par avotu, kur spēkus smelt.
Lai mūsu līdzjūtības vārdi
ir patiesi atbalsts un mierinājums
Lucijai Jaunzeikarei, MĀMIŅU
aizsaulē pavadot.
Vita, Anna, Līga Z., Irēna,
Valentīna V., Janīna

*Par visu to, ko, māt, man devi,
Sirds šodien klusu paldies teic.
Nekad tu dzīvē nesaudzēji sevi,
Lai manas dienas saulei preti steigz.*
(Z.Vijupe)

Kad pārtrūcis **JANĪNAS BIKAVIŅAS** dzīves pavediens, lai mūsu līdzjūtība ir atbalsts **meitām Annai, Lucijai, mazbērniem, mazmazbērniem un pārējiem tuviniekiem**.
Agris un Juris ar ģimenēm

*Ai, cik grūti māmuliņ,
Tevi ceļā pavadīt.
Vai trīs baltas smilšu sauļas
Varēs tevi sasildīt?
Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Lucijai Jaunzeikarei, Vitas un Aiņa ģimenēm**, pavadot mīļo **MĀMIŅU, VECMĀMIŅU, VECVECMĀMIŅU** Dieva valstībā.
Valentīna, Oļega, Oskara, Viktora ģimenes*

*Es tev domās, māt, stāstīšu vēl ilgi,
Kā dārzā ziedi sazied, kā bites tajos
dūc,*

*Kā dzēves atlido un aizlido ar
dziesmu skumju,
Kā dienas mums aizskrien bez
tevis, māt.* (Ā.Āre)

Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība **Lucijai, Aiņai un Vitas ģimenēm, pārējiem tuviniekiem**, māmīņu, vecmāmīņu, vecvecmāmīņu **JANĪNU BIKAVIŅU** mūžībā pavadot.
Galeju ģimene

*Nu, māmuliņ, kā plecu lakats
Tavs mūžs ir beidzot noadīts.
Guļ melnā krāsa zaļai pāri,
Un pavediens uz smiltīm stīdz.*

Patiesi līdzjūtības vārdi **Annai Bikaviņai, Agnijai un piederīgajiem**, mīļo **MĀMULĪTI, VECMĀMIŅU** aizsaulē ceļos pavadot.
Intas, Edgara, Mārtiņa Kaļvu ģimenes

*Lai sapnis balts viņas dvēseli aijā,
Un klusais miers ar saviem
spārnēm sedz.* (Ā.Elksne)

Šajā sājū brīdī klusa un patiesa līdzjūtība **Tei, Lucij, un tuviniekiem**, māmuliņ, vecmāmīņu **JANĪNU BIKAVIŅU** pavadot mūžībā.
Vera, Ēvalds

*Koks nezina, kad vētrā tas lūzīs,
Ne cilvēka sirds, kad pukstēt tā stās.*
Visdziļākā līdzjūtība
Ekaterinas Baranovas ģimenei un piederīgajiem, meitu **IRINU** pāragri zaudējot.
Bijušie darba kolēģi: Ludmila, Anita, Ņina

*Balts eņģelis atnāca sapnī
Un aiznesa tevi sev līdz.
Tai baltajā, baltajā naktī,
Kur nesāj, kur nesalst, kur silts.*
Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība **Pāvelam Dimitrijevam ar ģimeni, un visiem tuviniekiem**, kad aizsaulē ceļā pavadīta mīļā **MĀMULĪTE**.
Lucija, Dzintra, Ārija, Antons, Pēteris

*Atnāc caur salapotiem kokiem,
Atnāc mīļus, labus vārdus teikt.
Lauj kaut mirkli tavu glāstu sajūst,
Kaut vai sapnī vēlreiz kopā būt.*
Tik ļoti sāj... No visas sirds jūtam līdzi **Aijai un Pāvelam ar ģimeni, Jeļenai, visiem tuviniekiem**, pavadot māmīņu **ZELMU DIMITRIJEVU** kapu kalniņā.
Strapcānu un Lizinsku ģimenes

*Sāj... Neizsakāmi sāj.
Klusums ir mājās ienācis,
Gaismu mums nodzēsis,
Skumjas atnesis. Sāj!*
Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Pāvelam un Aijai Dimitrijeviem, visiem mīļajiem tuviniekiem** sājū brīdī, kad guldīta **MĀMIŅA** Zemes mātes klēpī.
Rumjancevu ģimene

*Klusa paliek māja, sēta,
Klusa tēva istabiņa;
Nav vairs tēva mīļo soļu,
Nav vairs tēva padomiņa.*
Mūsu patiesa līdzjūtība **meitai Ligitai un dēlam Intaram ar ģimenēm, brāļiem Pēterim, tēvu, vectētiņu, brāļi JĀNI VILKASTI** kapu kalniņā pavadot.
Jāņa draugs Jānis Mednis ar sievu Ilgu

*Klusi aiziet mūsu mīļie,
Aiziet no ikdienas rūpēm -
Mierā un klusumā prom,
Paliek vien dvēseles gaisma un
atmiņas.*
Izsakām patiesu līdzjūtību **Marijai Sorokinai, Liliņai Čauņai un visiem tuviniekiem, MĀSU, MĀTI** mūžības ceļā pavadot.
Tamāra I., Valentīna D., Gaļina A., Irēna Š.

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Marijai Sorokinai, MĀSU** mūžības ceļā pavadot.
Krievu ansambļa "Razdolje" kolektīvs

Pateicība

*Un kad es paskatos uz rietiem,
Kāds roku man uz pleca liek:
- Mums šajā dzīvē visa pietiek.*

Mums tikai laika nepietiek. (I.Ziedonis)

Pateicība piestāv ne tikai gaišiem mirkļiem, tā piestāv arī mirkļiem, kuri pienāk negaidīti un pārtop mūžībā. Paldies Balvu pansionāta vadītājai Janai Komanei un visiem pansionāta darbiniekiem par vērtīgo darbu, kuru Jūs darāt ikdienā, lai katrs pansionāta iemītnieks tiktu aprūpēts un uzklaustīts.

Paldies par sirdsmieru **Jāņa Biedriņa** bērniem, mazbērniem un tuviniekiem, viņa mūža nogali pavadot kompetentu, zinošu un ļoti iejūtīgu aprūpētāju uzraudzībā.

PATEICĪBĀ, JĀŅA BIEDRIŅA MEITA GUNTA GRIGORE UN DĒLS VALDIS REINERTS

aduguns
INZĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA "BALVU VADUGUNS"
Nodokļu maksātāju apliecības Nr.
LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒĶINU KONTS
A.S. SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X
*Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem
atbild to autors.*

**REKLĀMA,
SLUDINĀJUMI**
D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959

REDAKTORS **E.GABRANOVŠ** - T. 29360850
ŽURNĀLISTI: **S.KARAVOIČIKA; Z.LOGINA, I.ZINKOVSKA, M.SPRUDŽĀNE, I.TUŠINSKA, A.LOČMELIS** - T. 26555382
GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA - T. 25908200
ŠOFERIS A.KIRSANOVS - T. 27870730
Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961

e-pasts: vaduguns@apollo.lv
mājaslapa: **vaduguns.lv**
**Datorsalikums-
SIA "Balvu Vaduguns",
D.VIČUKS**
Iespiests SIA "Latgales
Druka", Rēzeknē,
Baznīcas 28
TIRĀŽA - 3001